БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 288 (19.364). • 1985 йил 17 декабрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

«ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ, ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АВТОНОМ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИНИНГ БЮДЖЕТ ҲУҚУҚЛАРИ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси, Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида» Ўзбекистон ССРнинг 1961 йил 6 январдаги Қонунига (Ўзбекистон ССР Олий Совети Ведомостлари, 1961 йил, № 1, 4-модда; 1969 йил, № 25, 244-модда, № 36, 355-модда) СССР Конституциясидан, Ўзбекистон ССР Конституциясидан, Ўзбекистон ССРнинг халқ депутатлари маҳаллий Советлари тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунларидан ҳамда «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида» «СССР Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» СССР Олий Совети Президиумининг 1983 йил 5 августдаги Фармонидан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиб, унинг янги таҳрири тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1985 йил 13 декабрь.

КАТТА РЕЖАЛАР, АНИҚ ВАЗИФАЛАР

Совет халқларининг кўпмиллатли оиласи яна бир беш йилликка якун ясамоқда. Бутун мамлакатда жонажон партиямизнинг навбатдаги XXVII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа байроғи баланд кўтарилган. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил октябрь Пленуми ҳамда СССР Олий Советининг тўртинчи сессияси қарорлари совет халқининг мусобақадаги меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада кучайтириб юборди.

Пленум ва сессия қарорларида партиянинг экономикани жадал суръатлар билан ривожлантириш ва шу асосда халқ фаровонлигини янада юксалтириш, мамлакат иқтисодий потенциалини мустаҳкамлаш, она-Ватанимизнинг мудофаа қобилиятини лозим даражада сақлашга қаратилган йўли ўзининг тўла ифодасини топди. КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси, таклиф этилаётган ўзгартишлар билан партия Устави ва СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари лойиҳалари каби жуда муҳим ҳужжатларда ифодаланган йўлдан сабот билан олға бориш муҳимдир, деб уқтирди КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев ана шу сессияда қилган докладида. Унда келгуси йилда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий вазифалари ва хусусиятлари аниқ белгиланиб, халқаро вазият ҳар тарафлама ва чуқур таърифлаб берилди.

Бутун совет халқи каби Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари ҳам партиямизнинг бош йўлини, унинг ички ва ташқи сиёсатини астойдил маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар. Бу сиёсат халқимизнинг туб манфаатларига жавоб беради ва мамлакатимизнинг коммунистик бунёдкорлик йўлидан оғишмай олға ҳаракат қилиб боришини таъминлайди.

Республикамиз меҳнат аҳлининг янги-ўн иккинчи беш йиллик биринчи йилидаги конкрет вазифаларини 12—13 декабрь кунлари бўлиб ўтган ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси белгилаб берди. Сессия республикани иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986 йилги Давлат планини ҳамда 1986 йилги Давлат бюджетини ва бошқа ҳужжатларни қабул қилди. Келгуси йил топшириқлари реал имкониятларга, мустаҳкам иқтисодий негизга суянади.

Сессияда республикамиз меҳнаткашларининг КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборганликлари, ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда, халқ хўжалигининг илмий-техника савиясини оширишда муайян ижобий силжишларга эришганликлари мамнуният билан таъкидлаб ўтилди. Амалга оширилган тадбирлар қисқа вақт ичида саноатда маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини анча тезлатиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш имконини берди. Пахта толаси чиқишини кўпайтириш юзасидан берилган план топшириқлари қишлоқ хўжалигида кўп йиллардан буён биринчи марта ошириб бажарилди. Капитал қурилишнинг самарадорлигини ошириш мақсадида маблағ ва ресурсларни ишга туширила диган энг муҳим объектларга жамлаш кучайтирилди. Планда кўрсатилмаган объектларни қуриш каби ярамас практикага қарши муросасиз кураш олиб борилмоқда. Бу йил миллий даромад ҳажми 4,5 процент кўпайиб, 18,8 миллиард сўмни ташкил этиши кутилмоқда. Унинг 79 проценти халқ фаровонлигини оширишдан иборат асосий вазифани ҳал қилиш учун сарфланади. Хуллас, ишларимиз яхшиланиб бормоқда. Бу эса бошланган йўлнинг тўғрилигидан далолатдир.

Сессия қатнашчилари план топшириқларининг бажарилишига салбий таъсир қилаётган жиддий камчиликларни ҳам очиб ташладилар. Қолоқликни тугатишдаги ва хўжалик юритишнинг интенсив усулларига ўтишдаги сусткашлик кўринишлари, халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида ташкилотчилик иши савияси шу кун талаблари даражасида эмаслиги уқтириб ўтилди. Чунончи, Иттифоқнинг Газ саноати, Химия саноати, Минерал ўғит ишлаб чиқариш, Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари, Кўмир саноати ва Қора металлургия министрликларига мансуб, республика Гўшт ва сут саноати, Қурилиш ва Қишлоқ қурилиши министрликлари ҳамда Главташкентстройга қарашли корхоналар шу йилнинг ўтган даврида маҳсулот реализация қилиш планини бажармадилар. Қишлоқ хўжалигида ҳам жиддий камчиликлар мавжуд. Пахта, дон, мева ва сабзавот, чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва харид қилиш планларининг бажарилмаганлиги энг катта камчиликдир. Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд ва Хоразм областлари, 66 район пахта етиштириш планини уддалай олмади. Пахтачиликни комплекс механизациялашга етарли даражада эътибор берилмаганлиги натижасида бу йил республикамизда машина терими ҳиссаси 37 процентга ҳам етмади.

Капитал қурилишда ишни яхши ташкил этиш ва қурилиш индустриясининг қувватларидан фойдаланиш учун амалий тадбирлар кўрилмаганлиги натижасида 300 миллион сўмга яқин капитал маблағ ўзлаштирилмай қолди. Бунга, энг аввало, Қурилиш министрлиги, Главташкентстрой, Қишлоқ қурилиши министрлигининг раҳбарлари айбдордирлар. Социал-маданий ва маиший объектларни ишга туширишда жуда орқада қолинаётганлиги ҳам жиддий ташвиш туғдиради.

Вазифа — партия белгилаб берган йўлдан олға бориш учун ҳаёт ўртага қўяётган талабларга ижодий ёндашишни собитқадамлик, юксак интизом, фидокорлик билан бирга қўшиб олиб боришдан иборатдир. Шу йўл билангина мавжуд катта-катта резервларни ҳаракатга келтириш, улардан энг кўп самара берадиган тарзда фойдаланиш мумкин.

Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986 йилги Давлат планининг асосий хусусияти нималардан иборат? Унинг мазмуни ҳамда йўналиши ўн иккинчи беш йилликнинг бош вазифасидан келиб чиққанлигини алоҳида таъкидлаш даркор. Бу вазифа—фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқаришни техника жиҳатдан қайта қуроллантириш ва реконструкциялаш, барпо этилган ишлаб чиқариш потенциалидан интенсив фойдаланиш, бошқарув системасини, хўжалик механизмини такомиллаштириш асосида экономикани ривожлантириш суръатлари ва самарадорлигини оширишдан ҳамда шу йўл билан халқ фаровонлигини янада юксалтиришдан иборатдир. Келгуси йилги план топшириқларига асос қилиб олинган суръатлар ҳозирги беш йилликдаги ўртача йиллик сураътлардан юқори эканлиги унинг энг муҳим хусусиятидир. Чунончи, бош иқтисодий потенциал бўлмиш асосий фондлар ҳажми 85,6 миллиард сўмга етади. Бошқача айтганда, бир йилда 5,8 миллиард сўм, яъни 7,2 процент кўпаяди. Ялпи ижтимоий маҳсулотни 3,7 процент ошириш режалаштирилди. Бу — 42,3 миллиард сўмни ташкил этади. Миллий даромад эса 3,8 процент ортади ва 19,5 миллиард сўмга етади.

Янги йил план кўрсаткичлари хўжалик юритишнинг интенсив методларга амалий равишда ўтиш мақсадларини кўзлаши, бу кўрсаткичлардан иқтисод ва тежамкорликка, саноат ва транспортда ресурсларни тежовчи илғор технологияларни жорий этишга, қишлоқ хўжалигида ва қурилишда индустриал технологияларни қўлланишга катта аҳамият берилганлиги билан ҳам ажралиб турибди. Хусусан, ишлаб чиқариш билан алоқаси бўлмаган харажатларни тежаш ва қисқартириш ҳисобига электр ва иссиқлик энергиясини, қора ва рангли металлар прокатини ишлатишни қўшимча равишда камида 3 процент, ёғоч-тахта ишлатишни 5, бензин ва дизель ёқилғиси сарфини 9 процент камайтириш лозим.

Министрликлар ва идоралар ресурсларни тежаш ҳақида берилган топшириқларнинг бажарилишини қаттиқ назорат қилиб туришлари зарур. Бу чора хўжаликни мутаносиб ривожлантиришнинг ҳал қилувчи шартларидан биридир.

Республикамиз ҳокимиятининг олий органи келгуси йил планларимизни тасдиқлади. Энди у хўжалик ҳаётининг қонунига айланди. 1986 йил планларини муваффақиятли адо этишга ҳозирдан бошлаб ғайрат билан киришиш лозим. Бунинг учун, энг аввало, жойлардаги партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари ҳамда хўжалик органлари йўл қўйилган камчилик ва нуқсонларнинг туб сабабларини чуқур таҳлил этишлари, уларнинг бундан буён такрорланмаслиги учун пишиқ-пухта тадбирлар комплексини ишлаб чиқишлари, ҳар бир кишининг ўз иш жойидаги аҳвол учун масъулиятини оширишлари даркор.

Министрликлар, идоралар ва халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари олдида жуда катта вазифалар турибди. Улар қисқа муддатларда йиллик план топшириқларини ойма-ой, кварталма-квартал бир текис тақсимлаб, ҳар бир корхона, ҳар бир ташкилот ва хўжаликка етказишлари лозим. Шунга эришиш кераки, барча хўжалик бўғинлари янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ бир маромда зўр ғайрат-шижоат билан ишласинлар. Қолоқ участкаларга кўпроқ эътибор қилишни, камчиликларни йўқотишда уларга конкрет ёрдам кўрсатишни таъминлаш ғоятда муҳимдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг юксак талаблари асосида ҳамма жойда давлат, план ва ижрочилар интизомини қатъиян мустаҳкамлаш, барча ишлаб чиқариш бўлинмаларида ғоят унумли, сифатли ишлашни таъминлаш, социалистик мусобақани авж олдириш, илғорлар тажрибасини кенг ёйиш ҳар бир партия ташкилотининг, ҳар бир коммунистнинг муқаддас бурчидир.

Шубҳа йўқки, Ўзбекистон меҳнаткашлари партия режаларини амалга ошира бориб, КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қўядиган вазифаларни бажаришда, республиканинг умумиттифоқ меҳнат тақсимотига қўшадиган ҳиссаларини кўпайтиришда янги, юксак марраларни эгаллайдилар. Бу, мамлакатимизнинг янада бадавлат ва бақувват бўлишига, Ер юзида тинчлик ишини янада мустаҳкамланиб, ғалаба қозонишига қўшиладиган салмоқли улуш бўлади.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ

● Шаҳрихон шойи фабрикасида Абдулаҳад Алимов бригадаси пландан ташқари шойи бера бошлади.

Бу коллектив КПСС XXVII съезди очилишигача қўшимча 20 минг метрдан кўп маҳсулот тайёрлашга сўз берган.

●

ЯНГИ МАРРАЛАР

● Қўқон юк ортиш-тушириш ишлари механизациялашган дистанциясининг коллективи кранчи Р. Саломовни, юк ортувчи машина ҳайдовчиси В. Семеновни ҳамда комплекс бригада раҳбари А. Жўраевни меҳнатда эришган катта муваффақиятлари билан самимий табриклади: улар йил якунларига кўра социалистик мусобақа ғолиблари, деб топилдилар.

Бундай муддатидан илгари муборакбод этишнинг сабаби шуки, коллектив ўз беш йиллик планларини муддатидан қарийб бир ой аввал бажарган. Туширилган ва ортилган юклар жами ҳажми салкам 45 миллион тонна бўлган.

Темирйўлчилар партия съезди шарафига зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар. Йил охиригача қўшимча миллион тоннадан кўп халқ хўжалик юкларини ортиш ва туширишга қарор қилинди. Коммунистлар анжумани очиладиган кунгача биринчи квартал плани бажарилади.

●

ТЕЖАМКОРЛАР ЮТУҒИ

● Бухоро областидаги сув хўжалиги объектларига ўнлаб мураккаб механизмлар муддатида етказиб берилди.

Республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетига қарашли Қоракўлдаги 130-автокорхонанинг Жавод Музаффаров бошчилигидаги бригадаси ёнилғи-мойлаш материалларини тежаб ишлаб ана шундай натижаларга эришмоқда.

Бригада беш йилликнинг якунловчи йили социалистик мажбуриятини бажарганлиги ҳақида рапорт берди.

Бу пешқадам коллектив ҳайдовчилари йиллик планни муддатидан икки ой илгари адо этдилар ва корхона съездолди мусобақасида байроқдор бўлмоқдалар. Бригада ютуғининг боиси хўжаликни ишнинг кўзини билиб юритишда, ўзаро ҳамжиҳатликда, резервларни қидириб топиб ишга солишдадир. Қизилқумнинг улар қатнайдиган узундан-узоқ, оғир йўллари бригада йигитларини дўст-иноқ қилиб юборди. Улар машинани асраб-авайлаб, ҳар бир грамм бензинни эҳтиёт қилиб ишлашга ўргандилар. Бу бригадада машиналар юксиз қатнамайди. Қайтишда, албатта, темир-терсак, идишлар, эҳтиёт қисмлар ортиб келишади. Йўл устида машиналар тўхтаб қолмайди.

Партия XXVII съезди очиладиган кунгача бу пешқадам коллектив 1986 йилнинг биринчи квартали планини бажаришга қарор қилган.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси, Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида

I БЎЛИМ
УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Давлат бюджети республика пул маблағлари Давлат фондини ташкил этиш ва ундан фойдаланишнинг асосий молиявий планидир. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида миллий даромаднинг саноатни, қишлоқ хўжалигини, транспортни, савдо-сотиқни ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини планли ривожлантиришга, Ўзбекистон ССР халқлари моддий фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини юксалтиришга, давлат ҳокимияти ва давлат бошқаруви органларини таъминлашга сарфланадиган қисми жамланган бўлади.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг маблағлари асосан социалистик ишлаб чиқаришни тинмай кенгайтириш ва такомиллаштириш асосида доимо ўсиб борувчи социалистик хўжаликдан тушадиган даромадлар ҳисобига ҳосил бўлади. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети даромадларини ташкил этишда Ўзбекистон ССР гражданлари СССР Қонун актларида белгилаб қўйилган солиқларни тўлаш ва ихтиёрий равишда бадаллик маблағи бериш воситасида ўз шахсий даромадларини қўшиш йўли билан иштирок этадилар.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини ҳосил қилиш ва ижро этиш жараёнида даромадларни тўла-тўкис аниқлаб чиқиш ва ишга солиш, давлат маблағларини тежаб-тергаб сарфлаш таъминланади, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг молиявий ҳамда хўжалик фаолияти устидан, шунингдек Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани топшириқлари улар томонидан қандай бажарилаётганлиги устидан контрол қилиб борилади.

2-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети миллатларнинг ўз тақдирини ўзи эркин белгилаши натижасида, ихтиёрийлик ва тенг ҳуқуқлилик асосида бошқа Совет Социалистик Республикалари билан ягона кўп миллатли иттифоқ давлати — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига бирлашган суверен Совет Социалистик Давлати бюджети сифатида иттифоқ бюджети ва бошқа иттифоқдош республикаларнинг Давлат бюджетлари билан бирга СССР Давлат бюджетига бирлашади.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджети СССР ягона Давлат бюджетининг таркибий қисмидир.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджети ва бошқа иттифоқдош республикалар Давлат бюджетларининг иттифоқ бюджети билан бирга СССР Давлат бюджетида бирлашиши асосида умуман СССР бўйича ва иттифоқдош республикалар бўйича иқтисодий ҳамда социал ривожлантириш Давлат планида кўзда тутилган тадбирлар маблағ билан таъминланади, Ўзбекистон ССРнинг умумиттифоқ аҳамиятига молик бўлган тадбирларни амалга оширишда қатнашиши, Ўзбекистон ССР ва бошқа иттифоқдош республикалар экономикаси ҳамда маданиятини ҳар томонлама ривожлантириш ва уларнинг ўзаро ёрдам кўрсатиши таъминланади.

3-модда. Ўзбекистон ССРнинг бюджет тузилиши Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг миллий-давлат ва маъмурий-территориал тузилиши билан белгиланади. Составига Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри (республикага бўйсунувчи шаҳар) кирган Ўзбекистон ССРнинг Давлат бюджети Ўзбекистон ССР республика бюджетини, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини ҳамда областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетларини бирлаштиради.

4-модда. Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси Автоном республиканинг Қорақалпоғистон АССР Олий Совети томонидан тасдиқланадиган ўз Давлат бюджетига эгадир.

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети Қорақалпоғистон АССР республика бюджетини ҳамда районлар ва республика (Автоном республика)га бўйсунувчи шаҳарларнинг маҳаллий бюджетларини бирлаштиради.

5-модда. Ҳар бир область, район, шаҳар, посёлка Совети, қишлоқ ва овул Совети халқ депутатларининг тегишли Совети томонидан тасдиқланадиган ўз маҳаллий бюджетига эгадир.

Область бюджети область бюджетини, районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларини бирлаштиради.

Район бюджети район бюджетини, районга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларини, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетларини бирлаштиради.

Районларга бўлинган шаҳар бюджети шаҳар бюджетини ва шу шаҳар составига кирувчи районлар бюджетларини бирлаштиради.

Посёлкалар, қишлоқлар ва овуллар территорияси маъмурий жиҳатдан халқ депутатлари шаҳар Совети ёки шаҳардаги район Совети қарамоғида бўлган тақдирда, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари тегишли бўлинишига қараб, шаҳар бюджетига ёки шаҳардаги район бюджетига бирлашган бўлади.

6-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини тузиш, кўриб чиқиш, тасдиқлаш ва ижро этиш ҳамда унинг даромадлари билан харажатларини Ўзбекистон ССР республика бюджети, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети, областлар, Тошкент шаҳри бюджетлари ўртасида аниқ ажратиб қўйиш Қорақалпоғистон АССР билан халқ депутатлари маҳаллий Советлари ҳуқуқларига риоя этилишини ҳамда Совет Социалистик Давлатининг бюджет системаси билан молия сиёсати бирлигини таъминловчи демократик централизм принципи асосида амалга оширилади.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини тузиш чоғида сайловчиларнинг наказлари эътиборга олинади

7-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети, Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан бир йил муддатга — 1 январдан то 31 декабргача бўлган даврга тасдиқланади. Тасдиқланган Ўзбекистон ССР Давлат бюджети Қонун ҳисобланади.

Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, корхоналари, муассасалари ҳамда ташкилотлари Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини аниқ ва оғишмай бажаришлари, белгиланган тўловларни бюджетга тўла-тўкис ва ўз вақтида тўлаб боришлари ҳамда давлат маблағларини сарфлашда қатъий тежамкорликка риоя қилишлари шарт.

II БЎЛИМ
ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ

8-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планига, умуман Ўзбекистон ССР, Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бўйича тузиладиган иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планига мувофиқ равишда даромадлар ва харажатлар бўйича тузилади.

9-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетига қуйидаги даромадлар тушади:

а) республикага бўйсунувчи ҳамда маҳаллий қарамоқдаги давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотларининг фойдаларидан тушадиган тўловлар;

б) ўрмонлардан келадиган даромад, колхозлардан олинадиган даромад солиғи, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларининг республика ҳамда маҳаллий органлари ва уларга бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар тўлайдиган даромад солиғи;

в) қишлоқ хўжалик солиғи;

г) аҳолидан олинадаган даромад солиғидан 50 процент миқдоридаги ажратмалар;

д) давлат ички ютуқли заёмларини сотишдан тушган пуллардан 50 процент миқдоридаги ажратмалар;

е) давлат пошлинаси, кинофильмларни намойиш қилишдан олинадиган даромадлар солиғи, маҳаллий солиқлар;

ж) СССР Қонунларида кўзда тутилган тартибда белгилаб қўйиладиган бошқа даромадлар.

10-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетига, ушбу Қонуннинг 9-моддасида назарда тутилган даромадлардан ташқари, қуйидагилар ҳам топширилади:

а) пенсия тўлаш учун давлат социал страхованиеси маблағлари;

б) оборот солиғи ва бошқа умумиттифоқ давлат солиқлари ҳамда даромадларидан СССР Давлат бюджетида кўзда тутилган миқдордаги ажратмалар.

11-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетига қуйидаги харажатлар киритилади:

а) республикага бўйсунувчи ва маҳаллий қарамоқдаги корхоналар ҳамда хўжалик ташкилотларини маблағ билан таъминлаш харажатлари;

б) Ўзбекистон ССР муассасалари ва ташкилотлари маорифга, фанга, маданиятга, соғлиқни сақлаш ишига, физкультурага, пенсия ва нафақалар тўлашга ҳамда социал таъминотга оид бошқа тадбирларни амалга оширишини маблағ билан таъминлаш харажатлари;

в) Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти органларини ва давлат бошқаруви органларини, судлар ва нотариал конторалари таъминлаш учун сарфланадиган харажатлар;

г) СССР ва Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ Ўзбекистон ССР Давлат бюджетидан пул билан таъминланадиган бошқа тадбирларни бажаришга сарфланадиган харажатлар.

12-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети даромадлари билан харажатларини Ўзбекистон ССР республика бюджети, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети ҳамда областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари ўртасида аниқ ажратиш Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан белгиланади.

13-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини тасдиқлаш чоғида кўзда тутилиши мумкин бўлмаган халқ хўжалигига доир тадбирлар, социал-маданий ва бошқа тадбирлар юзасидан кечиктириб бўлмайдиган харажатларни амалга ошириш учун Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети билан Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг резерв фондлари назарда тутилган бўлади.

14-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида кўзда тутилган харажатлардан ташқари, планлаштирилаётган йил бошида Ўзбекистон ССР Давлат бюджети бўйича маблағларнинг қолдиғи ҳисобидан касса оборотида нақд пул ҳосил қилинади. Касса оборотидаги нақд пул миқдори бюджетни тасдиқлаш чоғида белгилаб қўйилади.

Касса оборотидаги нақд пулдан йил давомида кассалардаги муваққат узилишларни қоплаш учун фойдаланилиши мумкин ва у ўша йилнинг ўзидаёқ бюджет тасдиқланаётганида белгиланган миқдорлар даражасида қайта тикланиши лозим.

15-модда. СССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиш юзасидан белгиланган тартибга ва муддатларга мувофиқ Ўзбекистон ССР Министрлар Совети планлаштирилаётган йил учун СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ҳамда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳаларига киритилган кўрсаткичлар асосида Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиб, уни кўриб чиқмоқ ва СССР Давлат бюджети лойиҳасига киритмоқ учун СССР Молия министрлигига тақдим этади.

(Давоми 2-, 3-, 4-бетларда).

МОСКВАГА КЕЛДИ

Совет раҳбарларининг таклифига биноан Ироқ Республикаси Революцион қўмондонлиги кенгашининг раиси, республика президенти Саддам Ҳусайн 16 декабрь куни амалий дўстона визит билан Москвага келди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Михаил Иванович **Шчадовни** СССР кўмир саноати министри этиб тайинлади.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Борис Фёдорович **Братченко** соғлиғи ёмонлашиб пенсияга чиққанлиги муносабати билан уни СССР кўмир саноати министри вазифасидан озод қилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

М. УЙҒУР НОМЛИ СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун ва ташкил этилган кунининг 50 йиллиги муносабати билан М. Уйғур номли Сурхондарё область ўзбек давлат музикали драма театри Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри. 1985 йил 16 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми театр санъати соҳасидаги хизматлари учун М. Уйғур номли Сурхондарё область ўзбек давлат музикали драма театрининг актёри ўртоқ Абдураҳмон Чоршанбиевич **Раҳматовга** «Ўзбекистон ССР халқ артисти», шу театр актёри ўртоқ Раҳим Каримович **Маматалиевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» фахрий унвонлари берди.

Театрда кўп йил самарали ишлаганликлари учун ва М. Уйғур номли Сурхондарё область музикали драма театри ташкил этилган кунининг 50 йиллиги муносабати билан театр ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика халқ хўжалигида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Материал-техника таъминоти давлат комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Валентин Владимирович **Рибаковга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси, Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда).

16-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиш юзасидан белгилаб қўйиладиган тартибга ва муддатларга мувофиқ келгуси йил учун Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиш мақсадида:

а) Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетлари планлаштирилаётган йил учун Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани, Қорақалпоғистон АССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳаларига ҳамда областлар ва Тошкент шаҳрини иқтисодий ва социал ривожлантириш планлари лойиҳаларига киритилган кўрсаткичлар асосида Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг лойиҳаларини тузиб, уларни кўриб чиқмоқ ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасига киритмоқ учун Ўзбекистон ССР Молия министрлигига тақдим этадилар;

б) Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари планлаштирилаётган йил учун Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳасида кўзда тутилган топшириқлар асосида молия планлари ва сметалари лойиҳаларини тузиб чиқиб, уларни Ўзбекистон ССР республика бюджети лойиҳасини тузиш учун Ўзбекистон ССР Молия министрлигига тақдим этадилар;

в) Ўзбекистон ССР Молия министрлиги олдиндан қуйидагиларни:

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг лойиҳаларини Қорақалпоғистон АССР, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетларининг вакиллари иштирокида;

Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идораларнинг молия планлари ва сметалар лойиҳаларини — уларнинг вакиллари иштирокида кўриб чиқади.

Мазкур лойиҳаларни кўриб чиқиш чоғида Ўзбекистон ССР Молия министрлиги:

Ўзбекистон ССР республика бюджет лойиҳасини тузади; Ўзбекистон ССР республика бюджети, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг лойиҳалари асосида Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиб, уни Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этади.

17-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети СССР Давлат бюджетида Ўзбекистон ССР Давлат бюджети учун кўзда тутилган кўрсаткичларга мувофиқ ҳолда тузилган Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини кўриб чиқиб, Ўзбекистон ССР Олий Советига қуйидагиларни:

а) Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини — асосий даромад манбаини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва халқ хўжалигини, социал-маданий тадбирларни, Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти ва бошқарув органларини, судлар ва нотариал контораларни таъминлаш учун ажратиладиган пул маблағларини кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) Ўзбекистон ССР республика бюджетини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва халқ хўжалигини, социал-маданий тадбирларни, давлат ҳокимияти ва давлат бошқарув органларини, судлар ҳамда нотариал контораларни Ўзбекистон ССР республика бюджети ҳисобидан маблағ билан таъминлаш учун сарфланадиган харажатларнинг асосий турларини кўрсатган ҳолда, шунингдек Ўзбекистон ССРнинг айрим министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари бўйича бюджетга тўловларни ва бюджетдан ажратиладиган маблағларни тақсимлаган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

в) Ўзбекистон ССР Давлат бюджетига кирувчи Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларини;

г) Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларига Умумиттифоқ давлат солиқларидан ва даромадларидан ва бошқа даромадлардан ажратиладиган маблағлар миқдори ҳақидаги таклифларни;

д) Ўзбекистон ССР республика бюджети, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети ва ҳар қайси область ҳамда Тошкент шаҳри маҳаллий бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдори ҳақидаги таклифларни тақдим этади.

18-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан Ўзбекистон ССР Олий Совети муҳокамаси учун тақдим этилган Ўзбекистон ССР Давлат бюджети Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссияларида олдиндан кўриб чиқилади.

19-модда. Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялари:

а) Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини кўриб чиқиш чоғида Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идораларининг ўз молиявий планлари ва сметалари бўйича докладларини, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетларининг тегишли бюджетларининг даромадлари ва харажатлари бўйича докладларини тинглайдилар, шунингдек Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетларининг Ўзбекистон ССР Давлат бюджети даромадлари ва харажатларига ўзгартишлар киритишга оид таклифларини кўриб чиқадилар;

б) Ўзбекистон ССР Давлат бюджети бўйича хулоса тайёрлаб, Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этадилар.

20-модда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доклади бўйича, Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялари хулосалари ҳамда қўшимча докладлари асосида Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини кўриб чиқади, шунингдек Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини муҳокама қилиш чоғида Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари киритган таклифларни қараб чиқади.

21-модда. Ўзбекистон ССР Олий Совети:

а) Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва халқ хўжалиги, социал-маданий тадбирларни, Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини, судлар ва нотариал контораларни таъминлашга ажратиладиган пул маблағларини кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) Ўзбекистон ССР республика бюджетини даромадлар ва харажатларнинг умумий суммасида;

в) Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда бошқа даромадлардан Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига, ҳар бир областнинг ва Тошкент шаҳрининг бюджетларига бериладиган ажратмалар миқдорини;

г) Ўзбекистон ССР республика бюджети бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдорини тасдиқлайди.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети, область ва Тошкент шаҳар бюджетлари ҳар бир бюджет бўйича алоҳида-алоҳида, даромадларнинг умумий суммасида ва харажатларнинг умумий суммасида белгилаб қўйилади, шунингдек мазкур бюджетлар бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдори белгиланади.

22-модда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини тасдиқлаш чоғида СССР Давлат бюджетида Ўзбекистон ССР учун белгиланган даромадларнинг умумий суммаси билан харажатларнинг умумий суммасини кўпайтириши мумкин, лекин бунда Ўзбекистон ССР Давлат бюджети учун СССР Давлат бюджетида назарда тутилган Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ажратмалар миқдори ўзгартирилмайди.

23-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети тасдиқланганидан кейин СССР Қонун актлари ва Ўзбекистон ССР Қонун актлари ёки СССР Министрлар Совети қарорлари ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарорлари чиқарилиб, уларга мувофиқ Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети, областларнинг ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари харажатлари кўпайтирилса ёки даромадлари камайтирилса, у ҳолда Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини ижро этиш жараёнида мазкур бюджетлар бўйича маблағлар Ўзбекистон ССР республика бюджетидан ундириб олинади; Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари харажатлари камайтирилган ёки даромадлари кўпайтирилган тақдирда тегишли суммалар бу бюджетлардан Ўзбекистон ССР республика бюджетига ўтказилади.

24-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонуни умум эътибори учун эълон қилинади

25-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Давлат бюджети ижросини Ўзбекистон ССР Молия министрлиги, Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитетлари орқали ташкил этади.

Ўзбекистон ССР Молия министрлиги, Ўзбекистон ССР министрликлари, давлат комитетлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитетлари бюджет бўйича кўзда тутилган барча даромадлар бажарилишини, бюджет маблағлари фақат ўз мақсади йўлида тежаб-терғаб ҳамда ишлаб чиқариш ва молия планларининг бажарилишига қараб сарфланишини таъминлайдилар.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг касса бўйича ижросини СССР Давлат банкининг Ўзбекистон республика конторасии ва унга бўйсунувчи конторалар ҳамда бўлинмалар амалга оширадилар.

26-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот Ўзбекистон ССР Молия министрлиги томонидан тузилиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан белгилаб қўйиладиган тартиб ва муддатларда Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этилади.

27-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Советига ҳисобот тақдим этади.

28-модда. Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялари Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқадилар, бу ҳисобот юзасидан хулоса тайёрлайдилар ва уни Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этадилар.

29-модда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доклади, Ўзбекистон ССР Олий Совети План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссияларининг хулосалари ва қўшимча докладлари бўйича Ўзбекистон ССР республика бюджетининг, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетининг, областлар ва Тошкент шаҳри маҳаллий бюджетларининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни ҳам ўз ичига олган Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги ҳисоботни кўриб чиқади ва тасдиқлайди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш ҳақидаги қарори умум эътибори учун эълон қилинади.

30-модда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этилган Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини ва Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки суратда қараб чиқиш, Ўзбекистон ССР Давлат бюджети ва Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот юзасидан хулосалар тузиш ва Ўзбекистон ССР Олий Советига тақдим этишлари Ўзбекистон ССР Олий Советининг План-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялари томонидан ушбу Қонунда, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Советининг регламенти ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари тўғрисидаги Низомда кўзда тутилган тартибда амалга оширилади.

31-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг ижросини Ўзбекистон ССР Молия министрлиги СССР ва Ўзбекистон ССР Қонунлари билан белгиланган тартибда контрол қилиб боради.

32-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини ижро этиш чоғида олинган қўшимча даромадлар, шунингдек даромадларни ошириб бажариш ёки харажатларни тежаш натижасида йил охирида ҳосил бўлган даромадларнинг харажатлардан ортиқча суммаси Ўзбекистон ССР ихтиёрида қолиб, СССР ва Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари томонидан халқ хўжалигини, социал-маданий тадбирларни ва бошқа харажатларни, шу жумладан капитал маблағларни ҳам пул билан таъминлаш учун сарфланади.

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқ Ўзбекистон ССР Давлат бюджети бўйича давлат капитал маблағларини пул билан таъминлаш учун ажратилиб фойдаланилмай қолган маблағларни сарфлаш тартиби СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари бўйича давлат капитал маблағлари учун фойдаланилмай қолган ажратмалар бундан мустасно бўлиб, улар халқ депутатлари посёлка, қишлоқ ва овул Советлари ихтиёрида қолади.

Социал-маданий муассасалар тармоғини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги сабабли фойдаланилмай қолган маблағларни сарфлаш тартиби область ва Тошкент шаҳар бюджети бўйича Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан; район, шаҳар, шаҳардаги район Совети бўйича эса — халқ депутатлари область Советининг ижроия комитети томонидан белгиланади, посёлка ва қишлоқ бюджетлари бўйича социал-маданий муассасалар тармоғини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги муносабати билан фойдаланилмай қолган маблағлар бундан мустасно бўлиб, улар халқ депутатлари посёлка ва қишлоқ Советлари ихтиёрида қолади.

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети таркибига кирган маҳаллий бюджетлар бўйича социал-маданий муассасалар тармоғини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги муносабати билан фойдаланилмай қолган маблағларни сарфлаш тартиби Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети томонидан белгиланади, посёлка ва овул бюджетлари бўйича социал-маданий муассасалар шохобчаларини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги муносабати билан фойдаланилмай қолган маблағлар бундан мустасно бўлиб, улар халқ депутатлари посёлка ва овул Советларининг ихтиёрида қолади.

III БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН ССР РЕСПУБЛИКА БЮДЖЕТИ

33-модда. Ўзбекистон ССРнинг республика бюджети иқтисодий ва социал ривожланиш соҳасидаги умумреспублика аҳамиятига молик тадбирларни зарур пул маблағлари билан таъминлайди. Ўзбекистон ССР республика бюджети орқали Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри ўртасидаги молия ресурсларининг бир қисми улар экономикасини ҳар томонлама ривожлантириш, Ўзбекистон ССР халқлари моддий фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини оширишни таъминлаш мақсадида қайта тақсимлаб чиқилади.

34-модда. Ўзбекистон ССР республика бюджетига қуйидаги даромадлар киритилади:

а) республика (Ўзбекистон ССР)га бўйсунувчи давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотларининг фойдаларидан тўловлар;

б) ўрмонлардан келадиган даромад, колхозлардан олинадиган даромад солиғи, шунингдек кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларидан олиниб, уларнинг республика (Ўзбекистон ССР) органлари ва шу органлар қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотлар томонидан тўланадиган даромад солиғи;

в) қишлоқ хўжалик солиғи;

г) аҳолидан олинадиган даромад солиғидан 50 процент миқдоридаги ажратмалар;

д) давлат ички ютуқли заёмларини сотишдан тушган пуллардан 50 процент миқдоридаги ажратмалар;

е) Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ Ўзбекистон ССР республика бюджетига бериладиган бошқа даромадлар.

Ўзбекистон ССР республика бюджетига, ушбу моддада кўзда тутилган даромадлардан ташқари, яна қуйидаги даромадлар киритилади:

а) пенсия тўлашга ажратиладиган давлат социал страхованиеси маблағлари;

б) оборот солиғидан ва бошқа Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида кўзда тутилган миқдорда ажратиладиган маблағлар.

35-модда. Ўзбекистон ССР республика бюджетига қуйидаги харажатлар киритилади:

а) республика (Ўзбекистон ССР)га бўйсунувчи корхоналар ва хўжалик ташкилотларини пул билан таъминлаш харажатлари;

б) республика (Ўзбекистон ССР)га бўйсунувчи муассасалар ва ташкилотлар томонидан маориф, фан, маданият, соғлиқни сақлаш ва физкультура ишини пул билан таъминлаш, пенсия ва нафақалар тўлаш ҳамда социал таъминот бўйича бошқа тадбирларни амалга ошириш учун сарфланадиган харажатлар;

в) Ўзбекистон ССР республика бюджетидан Ўзбекистон ССР давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини, судлар ва нотариал контораларни пул билан таъминлаш учун қилинадиган харажатлар;

г) Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ Ўзбекистон ССР республика бюджетидан таъминланадиган бошқа тадбирларга қилинадиган харажатлар.

36-модда. Ушбу Қонуннинг 13-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон ССР республика бюджети таркибида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг резерв фонди бўлиши кўзда тутилади.

37-модда. Ўзбекистон ССР республика бюджетида кўзда тутилган харажатлардан ташқари, планлаштирилаётган йил бошига келиб Ўзбекистон ССР республика бюджети ва маблағлари қолдиғи ҳисобидан касса оборотида нақд пул ҳосил қилинади.

Касса оборотидаги нақд пул миқдори Ўзбекистон ССР республика бюджетини тасдиқлаш вақтида белгилаб қўйилади.

Касса оборотидаги нақд пул йил давомида кассалардаги муваққат узилишларни қоплаш учун фойдаланилиши мумкин ва ўша йилнинг ўзидаёқ бюджетни тасдиқлаш вақтида белгиланган миқдор даражасида қайтадан тиклаб қўйилиши лозим.

38-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларини ижро этиш чоғида кассаларда муваққат узилишлар пайдо бўлган тақдирда, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитетлари илтимосига биноан Ўзбекистон ССР республика бюджетидан ссудалар берилиб, бу ссудалар жорий йил учун белгилаб қўйилган муддатларда тўланиши лозим.

39-модда. Ўзбекистон ССР республика бюджетини ижро этиш вақтида қўшимча олинган даромадлар, шунингдек йил охирига келиб даромадларнинг ошириб бажарилиши ёки харажатларни тежаш натижасида ҳосил бўлган даромадларнинг харажатлардан ортиқча суммаси Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ихтиёрида қолади ҳамда СССР ва Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан халқ хўжалигини, социал-маданий тадбирларни ва бошқа харажатларни, шу жумладан капитал маблағларни ҳам пул билан таъминлаш учун сарфланади.

Давлат капитал маблағларини пул билан таъминлаш учун фойдаланилмай қолган республика бюджети бўйича пул маблағларини сарфлаш тартиби СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади.

40-модда. Ўзбекистон ССР республика бюджети Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тасдиқланган бюджетга мувофиқ Ўзбекистон ССР Молия министрлиги тузиб чиққан даромадлар ва харажатлар рўйхати бўйича ижро этилади.

(Давоми 3-, 4-бетларда).

ОЗИҚ-ОВҚАТ РЕСУРСЛАРИ ИСРОФ БЎЛМАСИН!

РЕСПУБЛИКАДА 20 ДЕКАБРЬ КУНИ ЎТКАЗИЛАДИГАН ЯГОНА СИЁСИЙ КУННИНГ МАВЗУИ АНА ШУНДАЙ

1. Озиқ-овқат — Ер юзидаги одамлар ҳаётининг, инсоният тирикчилигининг моддий асосидир. Шу боисдан ҳам у хўжалик юритишнинг ҳал қилувчи негизи ҳисобланади. «Хўжаликнинг ҳақиқий асоси — озиқ-овқат фондидир, — деб уқтирган эди В. И. Ленин — ...Давлат ҳокимиятида бундай фонд бўлмаса, бу давлат ҳокимияти ҳеч нарсага арзимайди. Бундай фонд бўлмаса, социалистик сиёсат фақат орзу бўлиб қолади» (ТАТ. 42-том, 177-бет). Владимир Ильич қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кўпайтириш, унинг материал-техника базасини мустаҳкамлаш зарурлигини кўрсатган, ерни, озиқ-овқатларни, ҳар бир пуд ғаллани эҳтиётлаш ва кўз қорачиғидек асрашга чақирган, «ғаллани ва ғалла етиштиришни умумхалқ миқёсида, мукаммал суратда қаттиқ ҳисобга олиш ва контрол қилиш ишларини...» йўлга қўйишни, (ТАТ, 36-том, 210-бет). «...ҳамма ортиқча ғаллага халқ мулки деб қарасин...» деб талаб қилган эди. (Ўша том, 462-бет).

Ана шу ленинча кўрсатмаларга амал қилиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати совет экономикаси аграр секторини ривожлантириш бўйича таъсирчан тадбирларни амалга оширдилар. 1983 — 1984 йилларда мамлакатда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш умумий ҳажми беш йилликнинг шундан олдинги икки йилига таққослаганда 22 миллиард сўмликка ёки 9 процентга кўпайди. Дон, картошка, қанд лавлаги, сабзавот ва мева етиштириш ва йиғиб олиш ўсди. Шу йиллар мобайнида ўртача йиллик гўшт етиштириш 9 процент, сут 8 процент, тухум 6 процент кўпайди. Шу йил плани бажарилишини ҳисобга олганда, чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш 1982 йилги даражага нисбатан гўшт (тирик вазнда) бўйича 2,5 миллион тоннага, сут бўйича 9,2 миллион тоннага ва тухум бўйича 3,5 миллиард донага кўпаяди.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг ўсиши озиқ-овқат маҳсулотларини жон бошига истеъмол қилишга таъсир кўрсатди. Бу йил мазкур кўрсаткич аҳоли жон бошига ҳисоблаганда гўшт ва балиқ бўйича 78 килограммни, шу жумладан балиқ — 17,7 килограмм, сут—318 килограммни, тухум 260 донани, нон—134, картошка—110, сабзавот ва полиз маҳсулотлари—106, мева-чева — 46, қанд қарийб — 45 килограммни ташкил этади. Бу умумий калориялилик жиҳатидан СССРда озиқ-овқат истеъмол қилиш дунёнинг энг ривожланган мамлакатлари даражасига тенг демакдир. Жон бошига гўшт ва мева истеъмол қилиш даражаси мамлакатимизда ҳозирча айрим мамлакатлардагига қараганда пастроқ ва овқатланишнинг белгиланган рационал нормаларидан бир оз камроқдир. Шу нуқтаи назардан қараганда гўшт етиштириш Озиқ-овқат программасини бажаришнинг энг долзарб бўғинидир. Бу борада биз орқадамиз.

Бошқа маҳсулотлар — сут, тухум, балиқ, қанд, сабзавот, картошка бўйича жон бошига истеъмол даражаси кам эмас, айрим маҳсулотлар бўйича эса бу даража кўпгина мамлакатлардагидан юқоридир. Бу жиҳатлар Озиқ-овқат программаси мўлжалларига мувофиқ келади ёки яқинлашиб боради. Аҳолининг нон ва нон-булка маҳсулотларига бўлган эҳтиёжлари кенг ассортиментда қондирилмоқда.

Озиқ-овқат маҳсулотларини кўпайтириш борасида Ўзбекистонда ҳам кўп куч-ғайрат сарфланаётир. Кўпгина саноат корхоналари, колхозлар, совхозлар ва районлар белгиланган планларни муваффақиятли бажармоқдалар. Бунга Наманган райони мисол бўла олади: район хўжаликлари пахта тайёрлаш бўйича беш йиллик плани ва якунловчи йил планини бажарибгина қолмай, 1985 йилда дон харид қилишни 1980 йилга нисбатан 1,5 марта, узумни — 4,2 марта, гўшт ва сутни —30 процентдан зиёд ўстиришни таъминладилар.

Бироқ сарфланаётган куч-ғайрат кутилган натижани бермаётир. Гўшт-сут саноати ва мева-сабзавот хўжалиги ҳамда бошқа тармоқларнинг корхоналарида истеъмол товарлари чиқаришни кўпайтириш ва хилларини кенгайтириш бўйича топшириқлар сурункасига бажарилмай келмоқда. Қишлоқ хўжалигида дон, мева ва сабзавот, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш планларини бажариш таъминланмаётир. Бу, асосий қишлоқ хўжалик маҳсулотларини жон бошига истеъмол қилишнинг ўсишига салбий таъсир кўрсатмоқда. Чунончи, 1984 йилда дон (гуручни ҳам қўшганда), картошка, сабзавот, гўшт (сўйилган вазнда) ва сут бўйича бу кўрсаткич камайди. Фақат тухум ишлаб чиқариш 1981 йилдаги 98 донадан 1984 йилда 104 тага етди.

Аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжлари республикада ўн иккинчи беш йилликда озиқ-овқат маҳсулотларини жиддий равишда кўпайтиришни долзарб масала қилиб қўймоқда. Асосий йўналишлар лойиҳасида Ўзбекистонда қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулоти ўртача йиллик ҳажмини 14—16 процент кўпайтириш, донни—3,2—3,5 миллион тонна, гўштни (сўйилган вазнда) —540 —560 минг тоннагача, сутни—3,3—3,5 миллион тоннагача, тухумни — 2,7—3,0 миллиард донагача етказиш мўлжалланмоқда. Боғдорчилик ва узумчиликни, сабзавот-полиз маҳсулотлари етиштиришни жадал ривожлантириш кўзда тутилмоқда.

Бу вазифаларни экономиканинг аграр секторигина эмас, балки бутун агросаноат комплекси ҳам ҳал этиши керак. Зотан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш биргина қишлоқ хўжалигининг функцияси бўлмай қолди. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг объектив тенденциялари, уни индустрлаштириш ва замонавий машина технологияларига ўтказиш агросаноат комплекси (АСК)нинг қарор топишига олиб келди.

Мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасида АСКнинг навбатдаги даврдаги асосий вазифалари белгилаб берилган. Бу вазифалар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши барқарор ривожланишига эришиш, мамлакатни озиқ-овқат маҳсулотлари ва қишлоқ хўжалик хом ашёси билан пухта таъминлаш ҳамда СССРнинг Озиқ-овқат программасига мувофиқ юқори пировард натижаларга эришиш учун комплекснинг барча тармоқлари куч-ғайратини бирлаштиришдан иборатдир. Бунинг учун, КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасида таъкидланганидек, қишлоқ хўжалигини индустриал негизга ўтказишни тугаллаш, ҳамма жойда хўжаликни юритишнинг илмий системасини, интенсив технологияларни жорий қилиш, ердан фойдаланиш ва унумдорлигини оширишни яхшилаш, барча қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ва чорвачилик маҳсулдорлигини анча ўстиришга эришиш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барқарорлигини таъминлаш, унинг ноқулай табиий иқлим шароитларига мутеълигини камайтириш, етиштирилган ҳосилни исроф қилишга барҳам бериш зарур.

Қўйилган вазифаларни ҳал этиш агросаноат комплексининг барча бўғинларида ишлар натижадорлигини оширишда қанчалар самарага эришилишига, барча материал ва озиқ-овқат ресурсларидан оқилона фойдаланишга, ҳосилни йиғиштириш, дон, сабзавот, мева, узумни ташиш ва сақлашда, шунингдек озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш жараёнидаги исрофгарчиликларни кескин камайтириш ва пировардида бунга бутунлай барҳам берилишига бевосита боғлиқдир.

Яқинда КПСС Марказий Комитетида ишчиларнинг Бутуниттифоқ сиртқи мажлислари давомида иқтисод ва тежамкорлик, ишлаб чиқаришда интизом ва тартибни мустаҳкамлаш масалалари бўйича меҳнаткашлар ўртага ташлаган таклифлар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Қабул қилинган қарорда ресурсларни нормалаштириш, уларни сарфлашда қатъий ҳисоб-китобни жорий қилиш ва барча бўғинларда иқтисод режимига риоя этишда меҳнат коллективлари роли ғоят муҳимлиги таъкидланди. Ҳозир ҳамма жойда съездолди ҳужжатларини ўрганиш ва тушунтириш давом этаётган бир пайтда меҳнат коллективлари хусусидаги бу қоидаларни амалга оширишнинг қулай имкониятларидан самарали фойдаланиш керак. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил октябрь Пленумидаги докладида М. С. Горбачев уқдирганидек, «Меҳнат коллективи, унинг бошланғич бўғинлари—участка ва бригада, ферма ва лаборатория съездолди ҳужжатларини ўрганиш ҳамда тушунтириш соҳасидаги барча ишларнинг маркази бўлиб қолиши лозим. Бу ерда ишларимиз тўғрисида, ғоят катта резервларни ишга тушириш, ресурслардан тежаб-терғаб фойдаланиш, мавжуд камчиликларни бартараф этиш ҳақида, илғорлар тажрибасини оммалаштириш тўғрисида амалий суҳбатни авж олдириб юбориш керак».

Партиянинг озиқ-овқат ресурслари исроф бўлмаслигини таъминлаш тўғрисида қайғураётгани кўп жиҳатдан шу билан изоҳланадики, қишлоқ хўжалик хом ашёсидан норационал фойдаланиш, етиштирилган ҳосилнинг анчагина қисми исроф бўлаётгани оқибатида озиқ-овқат ресурсларини кўпайтириш имкониятлари сезиларли даражада камаймоқда.

2. Ҳозирги шароитларда КПСС Марказий Комитети нонга, бошқа озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган муносабатни кескин ўзгартиришга, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш, ташиш, сақлаш ва қайта ишлаш жараёнларини ривожлантиришга кетаётган сарфлар самарадорлигига алоҳида эътибор бермоқда.

Мамлакатимиз аҳолиси ҳозир нон маҳсулотлари билан тўла, ҳатто ортиқ даражада таъминланмоқда. Лекин бу бизга дон қандай қийинчиликлар билан етиштирилишини, уни ўстириш, ўриб-йиғиш, ташиш ва омборларда сақлаш қанчалар куч-ғайрат талаб қилишини эсдан чиқариш ҳуқуқини бермайди, асло. Қишлоқ меҳнатчилари дон етиштириш учун жуда кўп жисмоний ва маънавий куч сарфлайдилар, не-не машаққатларни енгадилар. Уни биз, истеъмолчилар осонгина қўлга киритамиз. Айтингчи, қайси маҳсулот ёки аҳамияти жиҳатидан нонга ўхшаш қайси неъмат шунақанги арзон туради? Арзон, ҳамма харид қила оладиган нон—социализмнинг буюк ғалабаларидан бири ва биз бу билан фахрланамиз. Аммо, ҳамма харид қила оладиган ана шу неъматга баъзан калтафаҳмларча, ҳатто менсимай, илтифотсиз муносабатда бўлинмоқда.

Совуққонлик, камҳафсалалилик, пала-партишлик ва бошқа сабаблар билан ташиш, сақлаш ҳамда сотиш вақтида анчагина дон ва ун нестнобудга чиқиб кетмоқда. Кўпинча нон тайёрланадиган корхоналарда ун сарфлаш нормалари чегарасидан чиқиб кетилади. Савдо ва транспорт ходимлари етарли даражада жонкуярлик қилмайдилар — кўпинча буханкалар магазинларга етиб келгунича суви қочиб қолади, оби нонлар берч тортади, натижада улар сотилмай қолиб, исроф бўлади. Корхоналарда нон сифатини яхшилаш ҳисобига иқтисод қилишнинг анчагина резервлари бор. Баъзан нон куйдириб юборилади ёки хомсиз чиқади. Шу йили назорат қилувчи органлар текширган нон миқдорининг Термиз нон комбинатида — 25, Навоий нон заводида — 23, Янгийўл нон заводида —40 проценти, Бухоро нон комбинатида эса текширилган noнининг ҳаммаси брак қилинди. Савдо ташкилотлари республика нон заводларига ҳар йили минг тоннадан ортиқ қотиб қолган нон-булка маҳсулотларини қайтариб юборадилар.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси, Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида

(Давоми. Боши 1- ва 2-бетларда).

IV БЎЛИМ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АВТОНОМ СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ

41-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети Қорақалпоғистон АССР Давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органлари амалга оширадиган иқтисодий ва социал ривожланиш тадбирларини зарур пул маблағлари билан таъминлайди.

42-модда. Қорақалпоғистон АССРнинг бюджет тузилиши унинг миллий-давлат ва маъмурий-территориал тузилишига биноан белгиланади ва ушбу Қонунга мувофиқ Қорақалпоғистон АССР Олий Совети томонидан белгилаб қўйилади.

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг таркибий қисмидир.

43-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига қуйидаги даромадлар киритилади:

а) республика (АССР)га бўйсунувчи ва маҳаллий қарамоқдаги давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотларининг фойдаларидан тушадиган тўловлар;

б) ўрмонлардан келадиган даромад, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларидан олиниб, уларнинг республика (АССР) ва маҳаллий органлари ҳамда шу органларга бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар томонидан тўланадиган даромад солиғи;

в) қишлоқ хўжалик солиғи;

г) давлат пошлинаси, кинофильмларни намойиш қилишдан тушадиган даромадлардан олинадиган солиқ, маҳаллий солиқлар;

д) Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ Автоном Республика Давлат бюджетига тушадиган бошқа даромадлар.

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига, ушбу моддада кўрсатилган даромадлардан ташқари, оборот солиғидан, колхозлардан олинадиган даромад солиғидан, аҳолидан олинадиган даромад солиғидан ва бошқа Умумиттифоқ давлат солиқлари билан даромадларидан ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида назарда тутилган миқдорда бошқа даромадлардан ажратиладиган маблағлар ҳам берилади.

44-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига қуйидаги харажатлар киритилади:

а) республика (АССР)га бўйсунувчи ва маҳаллий қарамоқдаги корхоналар ва хўжалик ташкилотларини пул билан таъминлаш харажатлари;

б) Қорақалпоғистон АССР муассасалари ва ташкилотлари томонидан маориф, фан, маданият, соғлиқни сақлаш ишини, физкультура ва социал таъминотга оид тадбирларни амалга ошириш учун сарфланадиган харажатлар;

в) Қорақалпоғистон АССР давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини таъминлаш харажатлари;

г) Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ, Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетидан таъминланадиган бошқа тадбирлар учун қилинадиган харажатлар.

45-модда. Ушбу Қонуннинг 13-моддасига мувофиқ, Қорақалпоғистон АССР республика бюджетида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг резерв фонди бўлиши кўзда тутилади.

46-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети даромадлари ва харажатларини Қорақалпоғистон АССР республика бюджети, республика (АССР)га бўйсунувчи шаҳарлар ва район бюджетлари ўртасида аниқ ажратиб бериш, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг тақдимига биноан Қорақалпоғистон АССР Олий Совети томонидан белгиланади.

47-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиш тартиби ва муддатларига мувофиқ планлаштирилаётган йил учун Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани, Қорақалпоғистон АССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани лойиҳаларига киритилган кўрсаткичлар асосида Автоном Республикада Давлат бюджети лойиҳасини тузиб чиқиб, уни кўриб чиқмоқ ва Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасига киритмоқ учун Ўзбекистон ССР Молия министрлигига тақдим этади.

48-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетида кўзда тутилган харажатлардан ташқари планлаштирилаётган йил бошига келиб Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети маблағларининг қолдиғи ҳисобига касса оборотида нақд пул ҳосил қилинади.

Касса оборотидаги нақд пул миқдори Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини тасдиқлаш вақтида белгилаб қўйилади.

Касса оборотидаги нақд пул йил давомида кассадаги муваққат узилишларни қоплаш учун фойдаланилиши мумкин ва ўша йилиёқ бюджетларни тасдиқлаш вақтида белгиланган миқдор даражасида қайтадан тиклаб қўйилиши лозим.

49-модда. Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини тасдиқлаш чоғида ушбу Қонуннинг 21-моддасига мувофиқ Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида Қорақалпоғистон АССР учун белгиланган даромадларнинг умумий суммаси билан харажатларнинг умумий суммасини кўпайтириши мумкин, лекин бунда Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети учун Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида назарда тутилган бошқа даромадлардан ажратмалар миқдори ўзгартирилмайди.

50-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини ижро этиш вақтида олинган қўшимча даромадлар, шунингдек йил охирига келиб, даромадларни ошириб бажариш ва харажатларни тежаш натижасида ҳосил бўладиган даромадларнинг харажатлардан ортиқча суммаси Қорақалпоғистон АССР ихтиёрида қолади ҳамда СССР ва Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ халқ хўжалигини, социал-маданий тадбирларни ва бошқа харажатларни, шу жумладан капитал маблағларни ҳам пул билан таъминлаш учун Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари томонидан сарфланади.

Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети бўйича давлат капитал маблағларини пул билан таъминлаш учун ажратилиб, фойдаланилмай қолган маблағларни сарфлаш тартиби СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари бўйича давлат капитал маблағлари учун фойдаланилмай қолган маблағлар бундан мустасно бўлиб, улар халқ депутатлари посёлка, қишлоқ ва овул Советлари ихтиёрида қолади.

Қорақалпоғистон АССР район, шаҳар ва шаҳарлардаги район бюджетлари бўйича ажратилиб, социал-маданий муассасалар тармоғини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги муносабати билан фойдаланилмай қолган маблағлар Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети томонидан белгиланган тартибда сарфланади.

51-модда. Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджети тасдиқланганидан кейин Қорақалпоғистон АССР Қонун актлари ёки Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг қарорлари чиқарилиб, уларга мувофиқ районлар ва республика (АССР)га бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларининг харажатлари кўпайтирилса ёки даромадлари камайтирилса, у ҳолда Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетини ижро этиш жараёнида Қорақалпоғистон АССР республика бюджетидан тегишли суммалар мазкур бюджетларга ўтказилади, район ва республика (АССР)га бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларининг харажатлари камайтирилган ёки даромадлари кўпайган тақдирда тегишли суммалар Қорақалпоғистон АССР республика бюджетига топширилади.

52-модда. Районлар ва республика (АССР)га бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларини ижро этиш вақтида кассада муваққат узилишлар ҳосил бўлган тақдирда халқ депутатлари район ва шаҳар Советларининг ижроия комитетлари илтимосига мувофиқ Қорақалпоғистон АССР республика бюджетидан ссудалар берилиши мумкин, бу ссудаларнинг ўрни жорий йил учун белгиланган муддатларда қопланиши лозим.

53-модда. Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Қорақалпоғистон АССР республика бюджети билан маҳаллий бюджетларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни ўз ичига олган Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқади ва тасдиқлайди.

54-модда. Қорақалпоғистон АССР Олий Совети ушбу Қонунга мувофиқ Қорақалпоғистон АССР билан Қорақалпоғистон АССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бюджет ҳуқуқларини белгилайди.

V БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОБЛАСТЛАРИ, ТОШКЕНТ ШАҲРИ, РАЙОНЛАР, ОБЛАСТГА БЎЙСУНУВЧИ ШАҲАРЛАР, ШАҲАРДАГИ РАЙОНЛАР, РАЙОНГА БЎЙСУНУВЧИ ШАҲАРЛАРНИНГ МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТЛАРИ, ПОСЁЛКАЛАР, ҚИШЛОҚЛАР ВА ОВУЛЛАРНИНГ БЮДЖЕТЛАРИ

55-модда. Ўзбекистон ССР областлари, Тошкент шаҳри, районлар, областга бўйсунувчи шаҳарлар, шаҳардаги районлар, районга бўйсунувчи шаҳарларнинг маҳаллий бюджетлари ҳамда посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг таркибий қисми бўлиб, халқ депутатлари область, Тошкент шаҳар, район, шаҳарлардаги район, районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советлари ҳамда уларнинг ижроия комитетлари томонидан амалга ошириладиган иқтисодий ва социал ривожланиш соҳасидаги тадбирларни зарур пул маблағлари билан таъминлайди.

56-модда. Маҳаллий бюджетларга қуйидаги даромадлар киритилади:

а) маҳаллий қарамоқдаги давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотларининг фойдаларидан тўловлар;

б) ўрмонлардан келадиган даромад, кооператив ва бошқа жамоат ташкилотларидан олиниб, уларнинг область, шаҳар ва бошқа маҳаллий органлари ҳамда уларга бўйсунувчи корхоналар ва ташкилотлар тўлайдиган даромад солиғи;

в) қишлоқ хўжалик солиғи;

г) давлат пошлинаси, кинофильмларни намойиш қилишдан олинадиган даромад солиғи, маҳаллий солиқлар;

д) Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ маҳаллий бюджетларни тузиш учун ажратиладиган бошқа даромадлар.

57-модда. Маҳаллий бюджетларга ушбу Қонуннинг 56-моддасида кўзда тутилган даромадлардан ташқари оборот солиғи, колхозлардан олинадиган даромад солиғи, аҳолидан олинадиган даромад солиғи ва бошқа хил Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадлари ҳамда областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари учун Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида, районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар, Тошкент шаҳридаги районлар ва районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлар, районга бўйсунувчи шаҳарлар бюджети учун, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари учун — тегишли юқори турувчи орган бюджетида белгилаб қўйилган миқдорларда бошқа даромадлардан ажратмалар ҳам топширилади.

58-модда. Маҳаллий бюджетларга қуйидаги харажатлар киритилади:

а) маҳаллий қарамоқдаги корхоналар ва хўжалик ташкилотларини пул билан таъминлаш учун қилинадиган харажатлар;

б) маҳаллий қарамоқдаги муассасалар ва ташкилотлар томонидан маориф, фан, маданият, соғлиқни сақлаш, физкультура иши ва социал таъминот юзасидан амалга ошириладиган тадбирларни пул билан таъминлаш учун қилинадиган харажатлар;

в) давлат ҳокимияти маҳаллий органларини ва давлат бошқарув органларини таъминлаш учун қилинадиган харажатлар;

г) Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ маҳаллий бюджетлардан таъминланадиган бошқа тадбирларга қилинадиган харажатлар.

59-модда. Область бюджетларининг даромадлари ва харажатларини область бюджетлари ҳамда районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетлари ўртасида ажратиб қўйиш, шунингдек Тошкент шаҳри бюджетини Тошкент шаҳар бюджети билан Тошкент шаҳри районлари бюджетлари ўртасида ажратиб қўйиш ишлари тегишли бўлишига қараб халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг тақдимига биноан халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари томонидан белгиланади.

Районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар, шаҳарлардаги районлар бюджетларининг даромадлари ва харажатларини район, шаҳар бюджетлари ва районга бўйсунувчи шаҳарларнинг бюджетлари ҳамда посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари ўртасида ажратиб бериш, тегишли бўлишига қараб мазкур Советларнинг ижроия комитетлари тақдимига биноан халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), шаҳарлардаги район Советлари томонидан белгиланади.

60-модда. Маҳаллий бюджетларда кўзда тутилган харажатлардан ташқари, планлаштирилаётган йил бошига келиб бюджетлар бўйича қолган маблағлар ҳисобига касса оборотида нақд пул ҳосил қилинади.

Касса оборотидаги нақд пул миқдори бюджетни тасдиқлаш чоғида белгилаб қўйилади.

Касса оборотидаги нақд пул йил давомида кассадаги муваққат узилишларни қоплаш учун фойдаланилиши мумкин ва ўша йилнинг ўзидаёқ бюджетларни тасдиқлаш пайтида белгиланган миқдор даражасида қайтадан тиклаб қўйилиши керак.

61-модда. Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасини тузиш тартиби ва муддатлари юзасидан белгиланган қоидага мувофиқ халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетлари планлаштирилаётган йил учун Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани, область ва Тошкент шаҳрини иқтисодий ҳамда социал ривожлантириш плани лойиҳаларига киритилган кўрсаткичлар асосида область ва шаҳар бюджети лойиҳасини тузиб чиқадилар ва уни кўриб чиқмоқ ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат бюджети лойиҳасига киритмоқ учун Ўзбекистон ССР Молия министрлигига тақдим этадилар.

62-модда. Областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари лойиҳаларини тузиш борасида халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетлари томонидан белгиланадиган тартиб ва муддатларга мувофиқ:

а) халқ депутатлари область, Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари бошқа бўлим ҳамда бошқармалар иштирокида областлар ва Тошкент шаҳрини, районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районларни иқтисодий ва социал ривожлантириш планлари лойиҳалари асосида районлар, областга бўйсунувчи шаҳарлар ва Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг асосий кўрсаткичларини ишлаб чиқиб, халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг топшириғига биноан бу кўрсаткичларни районлар, областга бўйсунувчи шаҳарлар ва Тошкент шаҳридаги районларнинг бюджетлари лойиҳаларини тузиб чиқмоқ учун халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги район Советларининг ижроия комитетларига етказадилар;

б) халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг бўлимлари, бошқармалари ва бевосита шу ижрокомларга бўйсунувчи корхоналар ва хўжалик ташкилотлари областларни ва Тошкент шаҳрини иқтисодий ҳамда социал ривожлантириш планлари лойиҳаларида кўзда тутилган топшириқлар асосида молия планлари ва сметалари лойиҳаларини тузиб чиқиб, уларни областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари лойиҳаларини тузмоқ учун халқ депутатлари область, Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетларига тақдим этадилар;

в) халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари тегишли вакиллар иштирокида:

районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг асосий кўрсаткичлари бўйича халқ депутатлари район ва областга бўйсунувчи шаҳар ҳамда Тошкент шаҳридаги район Советларининг ижроия комитетлари киритган таклиф ва фикр-мулоҳазалар;

халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг бўлимлари, бошқармалари ҳамда мазкур ижрокомларга бевосита бўйсунувчи корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг молиявий планлари ва сметалари лойиҳаларини олдиндан кўриб чиқадилар.

Мазкур лойиҳалар, таклифлар ва фикр-мулоҳазаларни кўриб чиқиб, халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари:

областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари лойиҳаларини тузадилар;

областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг лойиҳалари ҳамда районлар, областга бўйсунувчи шаҳарлар ва Тошкент шаҳридаги районларнинг бюджетларига оид кўрсаткичлар асосида областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари лойиҳаларини тузиб, уларни халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетларига тақдим этадилар.

63-модда. Халқ депутатлари область, Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетлари Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари учун назарда тутилган кўрсаткичларга мувофиқ равишда тузилган областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари лойиҳаларини кўриб чиқадилар ҳамда халқ депутатлари область, Тошкент шаҳар Советларига қуйидагиларни ҳавола этадилар:

а) областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва маҳаллий хўжаликни, социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш, область ва Тошкент шаҳри давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) область бюджетлари ва Тошкент шаҳар бюджетини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва маҳаллий хўжаликни, социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш, область ҳамда Тошкент шаҳар бюджетларидан давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда, шунингдек халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг айрим бўлимлари ва бошқармалари бўйича бюджетга тушадиган тўловлар ва бюджетдан ажратиладиган маблағларни тақсимлаш билан харажатларнинг умумий суммасида;

в) районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар, Тошкент шаҳридаги районларнинг областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларига киритилган бюджетларини;

г) Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда бошқа даромадлардан ҳар бир район ва областга бўйсунувчи шаҳарнинг, Тошкент шаҳридаги ҳар бир районнинг бюджетига ажратиладиган маблағлар миқдори тўғрисидаги таклифларни;

д) область ва Тошкент шаҳар бюджетлари, шунингдек ҳар бир район ва областга бўйсунувчи шаҳар ҳамда Тошкент шаҳридаги район бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдори тўғрисидаги таклифларни.

64-модда. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларига тақдим этилган областлар ва Тошкент шаҳрининг маҳаллий бюджетлари халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларида олдиндан кўриб чиқилади.

Халқ депутатлари область Советлари ва Тошкент шаҳар Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари:

а) бюджетни кўриб чиқиш чоғида халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетлари бўлимлари ва бошқармаларининг молия планлари ва сметаларига оид докладларини, халқ депутатлари айрим районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетларининг тегишли бюджетларининг даромадлари ва харажатлари

(Давоми 4-бетда).

Нонни истеъмол қилиш маданияти хусусида ҳам камчиликлар бор. Биз ўйлаб ўтирмай магазиндан керагидан зиёд нон сотиб олаверамиз-да, эртасига ортиб қолганини бефарқлик билан ташлаб юборамиз. Ошхона ва ресторанларда, буфет ва кафеларда қанчадан қанча нон беҳуда исроф бўлаётир! Куннинг охирида умумий овқатланиш корхоналарининг ҳар бирида хийла миқдордаги нон бурдалари тўпланади ва улар кейинчалик ёрлақаса, молларга бериш учун олиб кетилади. Керагидан ортиқча олган нонимизнинг тақдири ана шунақа бўлади. Ўзбекистонда жон бошига нон истеъмол қилиш умуман мамлакат даражасидан 43—44 килограмм кўплигининг сабабларидан бири шундадир.

Донни ўриб-йиғиш, ташиш ва сақлашда, уни бевосита истеъмол қилишда йўл қўйилаётган ҳар қанақанги исрофгарчиликларга қатъий барҳам бериш керак. Бунинг учун ҳосилни вақтида ўриб-йиғиб олиш ва янчиш, уни махсус жиҳозланган транспорт воситаларида ташиш ҳамда эҳтиёт қилиб, пухта сақлашни таъминлаш зарур. Дон конвейери тепасида турадиган, нон тайёрланадиган корхоналарда масъул бўлган назоратчилардан, брак маҳсулот чиқарадиган новвойлардан ўз вазифасини ҳалол, сидқидилдан бажаришни қаттиқ талаб қилиш керак. Хом ашёни ортиқча ишлатиш, савдо тармоғига сифатсиз нон етказиб бериш ҳолларига қатъий барҳам бериш лозим. Турмушда нонни истеъмол қилиш маданиятини тарбиялаш бўйича кенг тушунтириш ишлари олиб бориш даркор. Ана шу мақсадда агитатор, сиёсий ахборотчи, лектор ва докладчилардан, партия, комсомол сиёсий ўқуви ва иқтисодий таълим системасидан, партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари ва халқ депутатлари Советларининг таъсир кучидан, халқ назоратчилари, прожекторчилар, дружиначилар, оммавий ахборот ва пропаганда воситалари имкониятларидан фойдаланиш керак. Бинобарин, дон сақлаш омборлари, ун комбинатлари, нон заводлари ва бошқа корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш, реконструкция қилиш билан боғлиқ масалаларни сабот-матонат билан ҳал этиш, меҳнат шароитлари ва уни ташкил этишни яхшилаш ҳақида қайғуриш, дон конвейерида меҳнат қилаётганларга талабчанликни ошириш зарур. Дон — халқнинг буюк мулки, нон — муқаддас, азиз эканлигини ҳеч ким сира эсидан чиқармаслиги керак!

Чорвадорлар ва чорвачилик маҳсулотларини қайта ишловчи корхоналар иқтисод қилишнинг улкан резервларига эгадирлар.

Гўшт етиштириш жараёнида катта йўқотишларга йўл қўйилаётир. Молларни ўстирадиган ва бўрдоқига боқадиган хўжаликлар ҳамма вақт ҳам интенсив технологияга риоя қилмайдилар. Шунинг натижасида гўшт саноатига ҳар йили реализация қилинаётган ёш қорамоллардан 120 мингга яқинининг ўртача тирик вазни 300 ва 45 мингдан зиёдиги вазни 200 килограммгача ҳам бормаётир. Хўжаликларда қорамолларни ўстириш ва бўрдоқига боқишда тартиб ўрнатиш, вазни кам ёш молларни топшириш миқдорини камайтириш республикада гўшт етиштиришни анча кўпайтириш имконини беради.

Парранда гўшти етиштиришда ҳам жўжаларни асраш ва боқишни тўғри ташкил этиш ҳисобига исрофгарчиликларга чек қўйиш имкониятлари бор.

Гўшт маҳсулотларини қайта ишловчи корхоналарда кўпгина йўқотишлар рўй беради. Кейинги йилларда мавжуд стандартлар талабларига жавоб бермайдиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилаётганига доир кўп фактлар очиб ташланди. Фақат шу йилнинг ўзида гўшт комбинатларининг деярли ҳаммасида ностандарт маҳсулот чиқаришга йўл қўйилган. Худди шу сабабдан текширилган гўшт миқдорининг 60 процентдан кўпроғи брак қилинди.

Камчиликларни бартараф этиш, технологияга қатъий риоя қилиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, мутахассислар ва ишчиларнинг масъулиятини кучайтириш — булар ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар сифатини ошириш ва исрофгарчиликни камайтиришнинг асосий йўлларидир.

Сут ишлаб чиқарадиган хўжаликларда ҳам исрофгарчиликлар бор. Сифати пастлигидан анча миқдордаги сут истеъмолчиларга етиб бормайди. Фермаларда сутни дастлабки ишлаш ва совутиш учун зарур шароитларнинг йўқлигидан шундай аҳвол рўй бермоқда. Паст сортли сут топшириш ҳар тонна ҳисобига 30 сўмдан 40 сўмгача зарар келтиради, сут саноати корхоналари эса бундай хом ашёдан сифатли маҳсулот тайёрлай олмайди. Сутнинг сифатини аниқлаш учун намуна олиш, уни флягаларда ташиш, ёғи олинмаган сутни бузоқ ва чўчқа болаларига беришдаги исрофгарчиликларга ҳам чек қўйиш керак. Шуни айтиш керакки, республикамизда бузоқларга ичириш ва бошқа хўжалик эҳтиёжларига 20—23 процент сут сарфланади, ваҳолонки, бу кўрсаткич мамлакат бўйича 13 процентдан ошмайди.

Чорвачиликда озуқалардан тўғри фойдаланиш, молларни рационал озиқлантириш, улар рационида дон улушини қисқартириш ва юқори сифатли дағал ҳамда ширали озуқалар, бошқа аралашмалар ҳиссасини кўпайтириш муҳим аҳамиятга эгадир. Бу пода маҳсулдорлигини ошириш ва озуқаларни тежаб-тергаб сарфлаш имконини беради.

Озуқаларни талон-торож қилиш, молларга, Амударё район матлубот жамиятида қилинганидек, юқори сифатли озиқ-овқат маҳсулотларини бериш йўллари пайини қирқиш керак. Мазкур районда 1984 йил августидан 1985 йил апрелигача 33 та магазиндан турли сортдаги 123 тонна ун олиниб, ёрдамчи хўжаликлардаги чорва молларга едирилган.

Мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва улардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш Озиқ-овқат программаси вазифаларини ҳал этишнинг муҳим омилларидан биридир. Ҳосилдорлик ва сифатни ошириш бу борадаги долзарб проблемадир. Шу беш йилликнинг ўтган тўрт йилида республика хўжаликларида сабзавотнинг ўртача ҳосилдорлиги гектаридан 224, полизчилик маҳсулотлари — 125, картошка 98 центнерни ташкил этди. Илғор звено ва бригадалар, колхоз ва совхозлар эса ана шу маҳсулотларни ҳар гектар ердан юқоридагига нисбатан 2—3 марта кўп етиштирмоқдалар. Илғор хўжаликлар ва уларнинг бўлинмаларига тенглашиш маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим, самарали резервидир.

Сабзавот ва полиз экинларига зараркунанда ҳамда касалликлар жиддий путур етказади. Шунинг натижасида ҳар йили маҳсулотларнинг тўрт-бешдан бир қисми йўқотилади.

Агротехника тадбирларини ўтказишдаги хатоликлар ҳам кўпгина йўқотишларга олиб келади. Илмий муассасаларнинг маълумотларига қараганда помидор кўчатини ўтқазишда 15 кун кечикиш гектаридан олинадиган стандарт маҳсулотни 50-60 центнерга камайтиради. Кечки карам ва картошка экиш даврини ўн кунга чўзиб юбориш ҳар гектар ерда ҳосилни 22 ва 25 центнерга пасайтиради.

Ҳосилни йиғиштиришда кечикиш ҳам маҳсулот миқдори ва унинг сифатига салбий таъсир кўрсатади. Худди шу сабабли товарлик сифати бўйича бодрингнинг 15 процентчаси, помидорнинг 30 проценти, карамнинг 20 проценти ностандарт категорияга ўтиб кетади, картошкалар берч тортиб, пишмайдиган бўлиб қолади, сабзи ва карам бошлари чатнаб кетади. Ностандарт маҳсулот ўрнини тўлдириш қийин бўлган йўқотишдир. Бунга йўл қўймаслик учун экинларни экиш ва ҳосилни йиғиб олиш муддатларига қатъий риоя қилиш лозим. Бу жараёнларни бошқаришда эса агрономлар ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Картошка ва сабзавотларни ҳавоси сунъий равишда бошқариладиган ихтисослаштирилган омборларда сақлаш проблемасини ҳал этишда сусткашлик қилинмоқда. Республикада Тошкент ва Самарқанд областларидан бошқа жойларда бундай омборхоналар йўқ. Мева, узум яхши сақланадиган омборхоналар ҳам мутлақо етарли эмас. Мазкур проблемаларни ҳал этиш ана шундай маҳсулотларни сақлаш муддатларини анча узайтириш имконини берган бўлар эди.

Ўзбекистонда таъми, ташқи кўриниши, сақланиши, транспортбоплиги, қуритиш ва қайта ишлаш жиҳатидан нодир бўлган олма, ўрик, шафтоли, узум, анор ва бошқа қатор мева навлари етиштирилади. Кўпгина халқаро виставкалар ва кўрикларда меваларимиз доим энг юқори баҳоларга сазовор бўлади. Магазинларимиз пештахталарида шундай маҳсулотлар борми? Йўқ эмас, аммо улар сифатсиз, уринган, харидоргир эмас. Бунинг сабаби яна тайёрловчиларнинг боқибеғамлигига, савдони ташкил этишдаги уқувсизликка бориб тақалади. Оқибатда қанча-қанча маҳсулот исроф бўлади, зиён кўрилади. Чунончи, 1 тонна биринчи ва иккинчи сорт олманинг харид нархи ўртасида фарқ 60-70 сўмни, 1 тонна биринчи сорт ва ностандарт мевада 150-170 сўмни ташкил этади. Бир тонна узумдаги ана шу фарқ эса шунга мувофиқ 50-60 ва 130-150 сўмни ташкил этади. Давлатга ҳар йили 500-600 минг тонна мева ва узум сотилиши ҳисобга олинадиган бўлса, республика хўжаликлари маҳсулот сифати пасайишидан миллионлаб сўм маблағдан қуруқ қолаётгани маълум бўлади.

3. Иқтисод, тежамкорлик — социалистик ишлаб чиқаришнинг энг муҳим белгиси бўлиб, шу ишлаб чиқаришнинг моҳиятидан келиб чиқади. Социализм иқтисодий системаси қанчалар ривожлана борса, бу белги хўжалик амалиётида шунчалар тўлароқ намоён бўлаверади. Халқ хўжалиги тараққиётининг ҳар бир янги босқичида тежамкорликнинг аҳамияти ортаверади. Мамлакатимиз ўз экономикасини сифат жиҳатдан қайта қуриш босқичига қадам қўйган, социал-иқтисодий ривожланишни анча жадаллаштириш талаб қилинаётган айни ҳозирги кунда сарф-харажатларни камайтириш биринчи навбатдаги вазифалар қаторига қўйилмоқда.

Партия иқтисод режими — бойлигимизни кўпайтириш йўли эканлигини уқдирмоқда. Республиканинг ҳар бир меҳнатчиси, ҳар меҳнат коллективи мамлакат бойлигини мустаҳкамлаш умумхалқ ишида ўз муносиб ўрнини эгаллаши зарур. Бугунги кунда иқтисод қилиш — шунчаки асраб-авайлаш деган гап эмас. Бу — қўшимча ишлаб чиқариш ресурсларини ишга йўналтириш, катта моддий фойда олишга эришиш демакдир. Ресурсларни иқтисод қилишга кетадиган харажатлар (кўпинча бундай харажатлар талаб қилинмайди ҳам) муайян ҳажмдаги ресурсларни ҳосил қилиш ва уларни қайта ишлаш жойига ташиб етказиш учун ўзлаштириладиган капитал сарфлардан одатда икки-уч марта кам бўлади.

Республикамиз бўйича моддий ресурслар сарфини фақат бир процентга қисқартириш аҳоли эҳтиёжларини қондириш учун ўн миллион сўмлаб қўшимча резервларни қўлга киритиш имконини беради. Шунинг учун ҳар қанақанги исрофгарчилик, иқтисод қилишнинг бирон бир имкониятидан фойдаланмаслик — бу ўз-ўзини, бутун жамиятни ўғирлаш, социалиқтисодий ривожланишни жадаллаштириш йўлига тўғаноқ бўлиш демакдир.

Иқтисод ва тежамкорлик учун умумхалқ курашида хом ашё, материал ва ёқилғи-энергетика ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигининг Бутуниттифоқ жамоатчилик кўриги муҳим ўринни эгаллайди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ташиш, қайта ишлаш ва сақлашда бўладиган йўқотиш ва чиқитга чиқишларни камайтиришга қаратилган ишлар бу кўрикнинг таркибий қисмидир. Чунончи, «Ҳурмат Белгиси» орденли Қўқон нон комбинати коллективи кўрик давомида иқтисод қилинган уннинг ўзидан бир кунда 28 тонна нон тайёрлаб чиқарди. Умуман республика бўйича Бутуниттифоқ жамоатчилик кўригида юксак кўрсаткичларга эришганликлари учун 13 бирлашма ва корхона ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР Госснабининг дипломлари билан тақдирланишди.

Аммо иқтисод ва тежамкорлик фақат хўжалик маъносидагина аҳамиятли эмас, ҳозирги шароитларда унинг тарбиявий, ахлоқий аҳамияти ҳам бундан кам эмас. Кимнингдир хўжасизлиги ёки лапашанглиги орқасида илгари сарфланган меҳнат натижалари барбод қилинган, социалистик тартибни сақлаш чоралари кўрилмаган ҳар бир ҳолатда меҳнат омилларини оширишни ва ишга бир қолипда эмас, ижодий муносабатда бўлишни рағбатлантиришга путур етади. Хўжаликни тежамкорлик билан, оқилона юритиш эса партия қўйган вазифаларни бажаришга сафарбарлик, эришилган натижаларга танқидий муносабатда бўлиш муҳитини яратишга кўмаклашади, муттасил янгилик излашга интилишни кучайтиради, интизомни, масъулият ва уюшқоқликни мустаҳкамлайди.

Иқтисод режимини кучайтириш — бу қисқа муддатли кампания эмас, балки иқтисодий сиёсатнинг муҳим йўналишларидан бири, мамлакатимиз ҳар бир меҳнат кунининг хўжалик ва сиёсий муддаосидир. Бу борада комплекс характердаги, таъсирчан, конкрет, иқтисодий, тарбиявий, маъмурий ва қонуний тадбирларни амалга ошириш даркор. Халқ хўжалигининг ҳар бир бўғинида, ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир иш жойида, ҳар бир совет оиласида иқтисод режимини қарор топтириш имкониятлари мавжуддир.

* * *

Ленин партияси, совет халқи улкан меҳнат ва ижтимоий-сиёсий активлик билан, турмушнинг барча жабҳаларида ишчанлик ва ижодий изланишни авж олдирган ҳолда мамлакат коммунистларининг олий анжумани — КПСС XXVII съездига пешвоз чиқмоқда. Партия ташкилотларида, меҳнат коллективларида, аҳолининг турли табақалари орасида КПСС-нинг янги таҳрирдаги Программаси, таклиф этилаётган ўзгартишлар билан партия Устави, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986-1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамаси авж олиб кетди.

Мазкур ҳужжатларнинг мазмуни, партиянинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўли республикамиз меҳнаткашларида ҳам чуқур қониқиш ҳиссини вужудга келтирди. Партиянинг ички ва халқаро ҳаёт масалаларидаги сиёсий йўлини батамом маъқуллаш билан бирга, кўпгина қимматли таклифларни киритмоқдалар, коммунистик бунёдкорлик йўлидан янада жадаллик билан олға боришнинг янги резервларини қидириб топмоқдалар. Жорий йил планларини муваффақиятли бажариш, янги — 1986 йилнинг биринчи кунлариданоқ юқори унум билан ишлаш учун ҳар бир меҳнат коллективида қулай имкониятларни яратиш — республика ҳар бир меҳнатчисининг ватанпарварлик, интернационал бурчидир.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси, Қорақалпоғистон Автоном Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларининг бюджет ҳуқуқлари тўғрисида

(Давоми. Боши 1-, 2- ва 3-бетларда).

юзасидан қилган докладларини эшитадилар, шунингдек халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг бўлимлари ва бошқармалари ҳамда халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги район Советлари ижроия комитетлари бўлим ва бошқармаларининг областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари даромадлар ва харажатлар қисмини ўзгартишга оид таклифларини кўриб чиқадилар;

б) область ва Тошкент шаҳри бюджети бўйича хулоса тайёрлаб, уни халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларига тақдим этадилар.

65-модда. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари область, Тошкент шаҳри бюджетини ижроия комитетларининг докладлари, халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг хулосалари ва қўшимча докладлари бўйича кўриб чиқадилар, шунингдек область ва Тошкент шаҳри бюджетини муҳокама қилиш вақтида халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг депутатлари киритган таклифларни қараб чиқадилар.

66-модда. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари:

а) область ва Тошкент шаҳри бюджетини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва маҳаллий хўжаликни, социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш, область ва Тошкент шаҳри давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) область ва Тошкент шаҳри бюджетларини — даромадларнинг умумий суммасида ва харажатларнинг умумий суммасида;

в) Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ва ҳар бир район ва областга бўйсунувчи шаҳар ҳамда Тошкент шаҳридаги ҳар бир район бюджетига бошқа даромадлардан ажратиладиган маблағлар миқдорини;

г) область ва Тошкент шаҳри бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдорини тасдиқлайдилар.

Областлар ва Тошкент шаҳрининг бюджетларида районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районларнинг маҳаллий бюджетлари ҳар бир бюджет бўйича алоҳида-алоҳида ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва харажатларнинг умумий суммасида белгилаб қўйилади, шунингдек мазкур бюджетлар бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдори белгиланади.

67-модда. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари тегишли бюджетларни тасдиқлаш чоғида Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари учун белгиланган даромадларнинг умумий суммасини ва харажатларнинг умумий суммасини кўпайтиришлари мумкин. Бунда Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда Ўзбекистон ССР Давлат бюджетида областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари учун назарда тутилган бошқа даромадлардан ажратиладиган маблағлар миқдори ўзгартирилмайди.

68-модда. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг область ва Тошкент шаҳри бюджетларини тасдиқлаш тўғрисидаги қарори умум эътибори учун эълон қилинади.

69-модда. Халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советларининг ижроия комитетлари областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг ижросини халқ депутатлари область, Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари ва бошқа бўлим ҳамда бошқармалари, халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар) ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари ва бошқа бўлим ҳамда бошқармалари орқали ташкил этадилар.

Область ва Тошкент шаҳри бюджетлари халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари тасдиқланган бюджетга мувофиқ тузиб чиқадиган даромадлар ва харажатлар рўйхати бўйича ижро этилади.

70-модда. Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар ва районларга бўлинган бошқа шаҳар Советларининиг ижроия комитетлари район, областга бўйсунувчи шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар ва районларга бўлинган бошқа шаҳарлар бюджетлари ижросини халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар ва районларга бўлинган бошқа шаҳар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлими ва бошқа бўлим ҳамда бошқармалари орқали ташкил этадилар.

71-модда. Областлар ва Тошкент шаҳри бюджетлари тасдиқланганидан кейин халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари ҳамда уларнинг ижроия комитетлари қарорлар қабул қилиб, бу қарорларга мувофиқ районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг харажатлари кўпайтирилган ёки даромадлари камайтирилган тақдирда, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларини ижро этиш жараёнида мазкур бюджетларга область бюджетлари ва Тошкент шаҳри бюджетидан маблағлар ажратиб берилади; районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг харажатлари камайтирилса ёки даромадлари кўпайтирилса, тегишли суммалар мазкур бюджетлардан область бюджетлари ва Тошкент шаҳри бюджетига ўтказилади.

72-модда. Районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарда ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларини ижро этиш чоғида кассада муваққат узилишлар бўлиб қолган тақдирда, халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетларининг илтимосига биноан халқ депутатлари область ва Тошкент шаҳар Советлари томонидан белгилаб қўйиладиган тартибда тегишли суратда областлар ва Тошкент шаҳар бюджетларидан ссудалар берилиши мумкин, бу ссудалар жорий йил ичида белгиланган муддатларда тўлаб бўлиниши лозим.

73-модда. Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ва Тошкент шаҳридаги район Советларининг ижроия комитетлари областлар, Тошкент шаҳри, районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар, Тошкент шаҳридаги районларни иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳаларига киритилган кўрсаткичлар асосида келгуси йил учун район, областга бўйсунувчи шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг лойиҳаларини тузиб чиқадилар.

74-модда. Халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар), Тошкент шаҳридаги районлар Советларининг ижроия комитетлари томонидан район, областга бўйсунувчи шаҳар ва Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг лойиҳаларини тузиш юзасидан белгилаб қўйилган тартиб ва муддатларга мувофиқ:

а) молия бўлими халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетининг бошқа бўлимлари ва бошқармалари иштирокида районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарларни, Тошкент шаҳридаги районлар ҳамда областга бўйсунувчи шаҳарлардаги районларни, районга бўйсунувчи шаҳарларни, посёлка, қишлоқ ва овул Советларини иқтисодий ва социал ривожлантириш планларининг лойиҳалари асосида районга бўйсунувчи шаҳарлар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетлари ва районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги районлар бюджетлари бўйича асосий кўрсаткичларни ишлаб чиқиб, халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетининг топшириғига биноан районга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларининг, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетларининг, районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги районлар бюджетларининг лойиҳаларини тузиб чиқиш учун бу кўрсаткичларни халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), посёлка, қишлоқ, овул, район (районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарларда) Советларининг ижроия комитетларига етказади;

б) халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар) ва Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармалари район, шаҳарни иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳасида кўзда тутилган топшириқлар асосида молия планлари ва сметалари лойиҳаларини тузиб чиқиб, уларни район, шаҳар бюджети лойиҳасини тузиш учун халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советларининг ижроия комитетига тақдим этадилар;

в) халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетларининг молия бўлимлари тегишли вакиллар иштирокида:

халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), посёлка, қишлоқ, овул, районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги район Советлари ижроия комитетларининг районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетларининг ва районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги район бюджетларининг асосий кўрсаткичлари бўйича киритган таклифлари ва фикр-мулоҳазаларини;

халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги район Совети ижроия комитети бўлимлари ва бошқармаларининг молиявий планлари ва сметалари лойиҳаларини олдиндан кўриб чиқадилар.

Мазкур лойиҳалар, таклифлар ва фикр-мулоҳазаларни кўриб чиққач, халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетининг молия бўлими:

Район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар бюджети лойиҳасини тузади;

Район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги район бюджети лойиҳаси асосида ва районга буйсунувчи шаҳарлар бюджетлари, поселка, қишлоқ, овул бюджетлари ва районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги район бюджетлари кўрсаткичлари асосида район, областга бўйсунувчи шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар бюджети лойиҳасини тузиб, уни халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советларининг ижроия комитетига тақдим этади.

75-модда. Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар), Тошкент шаҳридаги районлар Советларининг ижроия комитетлари район, областга бўйсунувчи шаҳар ва Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларининг областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларида назарда тутилган кўрсаткичларига мувофиқ тузилган лойиҳаларини кўриб чиқадилар ва халқ депутатлари тегишли Советларига қуйидагиларни ҳавола этадилар:

а) район, областга бўйсунувчи шаҳар ва Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва хўжаликни, социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш, давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва хўжаликни, социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш, давлат ҳокимияти органлари ва давлат бошқарув органларини таъминлаб туриш учун район, шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларидан ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда, шунингдек халқ депутатлари район, шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар Советлари ижроия комитетининг айрим бўлимлари ва бошқармалари бўйича бюджетга тўловлар ва ажратиладиган маблағларни алоҳида тақсимлаб кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

в) районга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларини, поселка, қишлоқ, овул бюджетларини, районлар, областга бўйсунувчи шаҳарлар ва Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларига киритилган районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги район бюджетларини;

г) Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда бошқа даромадлардан районга бўйсунувчи ҳар бир шаҳар, ҳар бир поселка, қишлоқ, овул бюджетига, районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги ҳар бир район бюджетига ажратиладиган маблағлар миқдори тўғрисидаги таклифларни;

д) район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги район бюджетла- шаҳридаги районлар бюджетлари, шунингдек районга бўйсунувчи ҳар бир шаҳар, ҳар бир посёлка, қишлоқ, овул бюджети ва районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги ҳар бир район бюджети бўйика касса оборотидаги нақд пул миқдори тўғрисидаги таклифларни.

76-модда. Район, областга бўйсунувчи шаҳар, Тошкент шаҳридаги районларнинг халқ депутатлари район, шаҳар Советига тақдим этилган бюджети халқ депутатлари район ва шаҳар Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари томонидан олдиндан кўриб чиқилади.

Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар) Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари:

а) тегишли бюджетни кўриб чиқиш чоғида халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар) Совети ижроия комитети бўлимлари ва бошқармаларининг молиявий планлари ва сметалари бўйича докладларини, халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), поселка, қишлоқ, овул, районларга бўлинган областга буйсунувчи шаҳарлардаги район Советларининг айрим ижроия комитетлари шаҳар, поселка, қишлоқ, овул бюджетлари ҳамда районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги район бюджетларининг даромадлари ва харажатлари бўйича қилган докладларни эшитадилар, шунингдек халқ депутатлари район, шаҳар Совети ижроия комитетининг бўлимлари ва бошқармалари ҳамда халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), поселка, қишлоқ, овул, районларга бўлинган областларга бўйсунувчи шаҳарлардаги район Советларининг ижроия комитетлари томонидан киритилиб, район, шаҳар бюджети даромадлар ва харажатлар қисмини ўзгартиришга оид бўлган таклифларни кўриб чиқадилар;

б) район, областга бўйсунувчи шаҳар бюджети бўйича хулоса тайёрлаб, уни халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар) Советига ҳавола этадилар.

77-модда. Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ва Тошкент шаҳридаги районлар Советлари район, областга бўйсунувчи шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларини ижроия комитетларининг докладлари бўйича ҳамда халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ва Тошкент шаҳридаги районлар Советлари план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг хулоса ва қўшимча докладлари бўйича кўриб чиқадилар, шунингдек халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ва Тошкент шаҳридаги районлар Советлари депутатларининг таклифларини қараб чиқадилар.

78-модда. Халқ депутатлари район ва шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар), Тошкент шаҳридаги районлар Советлари:

а) район ва областга бўйсунувчи шаҳарлар ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларини — асосий даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва хўжаликни, социал-маданий тадбирларнинг пул билан таъминлаш, давлат ҳокимияти органларини ва давлат бошқарув органларини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) район ва шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар) ҳамда Тошкент шаҳридаги районлар бюджетларини — даромадларнинг умумий суммасида ва харажатларнинг умумий суммасида;

в) Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда бошқа даромадлардан районга бўйсунувчи ҳар бир шаҳар, ҳар бир поселка, қишлоқ, овул бюджетига, районларга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги ҳар бир район бюджетига ажратиладиган маблағлар миқдорини;

г) район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ва Тошкент шаҳридаги район бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдорини тасдиқлайдилар.

Районлар, шаҳарлар (областга бўйсунувчи шаҳарлар) ва Тошкент шаҳридаги районларнинг бюджетларида районга бўйсунувчи шаҳарлар, поселка, қишлоқ, овул бюджетлари, районга бўлинган областга бўйсунувчи шаҳарлардаги районларнинг бюджетлари ҳар бир шаҳар, поселка, қишлоқ, овул Совети, шаҳардаги район бўйича даромадларнинг умумий суммасида ва харажатларнинг умумий суммасида, шунингдек мазкур бюджетлар бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдорлари белгилаб қўйилади.

79-модда. Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советлари район, шаҳар ва Тошкент шаҳридаги районлар бюджетини тасдиқлаш пайтида ушбу қонуннинг 66-моддасига мувофиқ область, Тошкент шаҳри бюджетида район, шаҳар учун белгилаб қўйилган даромадларнинг умумий суммаси билан харажатларнинг умумий суммасини кўпайтириши мумкин, бунда область, Тошкент шаҳри бюджетида район, областга бўйсунувчи шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар бюджети учун кўзда тутилган Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда бошқа даромадлардан ажратмалар миқдори ўзгартирилмайди.

80-модда. Халқ депутатлари район, шаҳар (областга бўйсунувчи шаҳар), Тошкент шаҳридаги районлар Советларининг район, шаҳар, Тошкент шаҳридаги районлар бюджетини тасдиқлаш тўғрисидаги қарори умум эътибори учун эълон қилинади.

81-модда. Районга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларининг, поселка, қишлоқ ва овул бюджетларининг лойиҳалари халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), поселка, қишлоқ ва овул Советларининг ижроия комитетлари томонидан районлар, районга бўйсунувчи шаҳарлар, поселкалар, қишлоқ ва овул Советларининг иқтисодий ҳамда социал ривожлантириш планлари, маҳаллий қарамоқдаги корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг молия планларига, маҳаллий бюджетлар билан таъминланувчи бюджет муассасаларининг даромадлар планларига ва харажатлар сметаларининг лойиҳаларига киритилган кўрсаткичлар асосида тузилади.

Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), посёлка, қишлоқ ва овул Советларининг ижроия комитетлари районлар ва областга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетларида районга бўйсунувчи шаҳарлар, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари бўйича кўзда тутилган кўрсаткичларга мувофиқ тузилган районга бўйсунувчи шаҳарлар, посёлка, қишлоқ ва овуллар бюджетлари лойиҳаларини кўриб чиқиб, халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлар), посёлка, қишлоқ ва овул Советлари тасдиғи учун қуйидагиларни ҳавола этадилар:

— районга бўйсунувчи шаҳарлар, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетларини даромадлар манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва маҳаллий хўжаликни, социал-маданий тадбирларни пул билан таъминлаш ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти ва бошқарув органларини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

— районга бўйсунувчи шаҳарлар, посёлка, қишлоқ ва овуллар бюджетлари бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдорини.

82-модда. Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳар), посёлка, қишлоқ, овул Советига тақдим этилган районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджети халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларида олдиндан кўриб чиқилади.

83-модда. Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳар), посёлка, қишлоқ, овул Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари:

а) районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетини кўриб чиқиш чоғида халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлок, овул Совети қарамоғидаги корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар раҳбарларининг шу корхона, ташкилот ва муассасалар молия планлари ва сметалари бўйича қилган докладларини тинглайдилар, шунингдек районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджети даромадлари ва харажатларини ўзгартириш юзасидан улар киритган таклифларни кўриб чиқадилар;

б) мазкур бюджет бўйича хулосалар тайёрлаб, уларни халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Советига тақдим этадилар.

84-модда. Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳар), посёлка, қишлоқ, овул Совети районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетини ижроия комитети доклади бўйича ҳамда халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Совети план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг хулосаси ва қўшимча доклади бўйича кўриб чиқади, шунингдек халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Совети депутатлари районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетини муҳокама қилиш пайтида киритган таклифларни қараб чиқади.

85-модда. Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳар), посёлка, қишлоқ ва овул Совети:

а) районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетини — даромад манбаларини кўрсатган ҳолда даромадларнинг умумий суммасида ва халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Совети қарамоғидаги хўжаликни пул билан таъминлаш, социал-маданий тадбирларни, халқ депутатлари шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Совети ҳамда унинг ижроия комитетини таъминлаб туриш учун ажратиладиган маблағларни кўрсатган ҳолда харажатларнинг умумий суммасида;

б) районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджети бўйича касса оборотидаги нақд пул миқдорини тасдиқлайди.

86-модда. Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳар), посёлка, қишлоқ, овул Совети районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетини тасдиқлаш чоғида район бюджетида ушбу қонуннинг 78-моддасига мувофиқ районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул Совети учун белгиланган даромадларнинг умумий суммасини ва харажатларнинг умумий суммасини кўпайтириши мумкин, бунда Умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан ҳамда бошқа даромадлардан район бюджетида районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджети учун кўзда тутилган ажратмалар миқдори ўзгартирилмайди.

87-модда. Халқ депутатлари шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳар), посёлка, қишлоқ, овул Советининг районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетини тасдиқлаш тўғрисидаги қарори умум эътибори учун эълон қилинади.

88-модда. Район бюджети тасдиқланганидан сўнг халқ депутатлари район Совети ёки унинг ижроия комитети томонидан қарорлар қабул қилиниб, бу қарорларга мувофиқ районга бўйсунувчи шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетининг харажатлари кўпайтирилган ёки даромадлари камайтирилган тақдирда, район бюджетини ижро этиш жараёнида район бюджетидан тегишли суммалар мазкур бюджетга ўтказилади; шаҳар, посёлка, қишлоқ, овул бюджетининг харажатлари камайтирилган ёки даромадлари кўпайтирилган тақдирда эса, — тегишли суммалар район бюджетига ўтказилади.

89-модда. Маҳаллий бюджетларни ижро этиш чоғида қўшимча олинган даромадлар, шунингдек йил охирига келиб даромадларни ошириб бажариш ёки харажатларни тежаш натижасида ҳосил бўлган даромадларнинг харажатлардан ортиқча суммаси маҳаллий Советлар ихтиёрида қолиб, халқ депутатлари тегишли маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари томонидан СССР ва Ўзбекистон ССР Қонунларига мувофиқ халқ хўжалигини, социал-маданий тадбирларни, пул билан таъминлаш ва капитал маблағларни ҳам қўшган ҳолда бошқа харажатлар қилиш учун сарфланади.

Давлат капитал маблағларини пул билан таъминлаш учун фойдаланилмай қолган маҳаллий бюджетлардаги маблағларни сарфлаш тартиби СССР Министрлар Совети томонидан белгиланади, посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари бўйича давлат капитал маблағларига доир фойдаланилмай қолган ажратмалар бундан мустасно бўлиб, улар халқ депутатлари посёлка, қишлоқ ва овул Советлари ихтиёрида қолади.

Социал-маданий муассасалар тармоғини ривожлантириш плани бажарилмаганлиги сабабли фойдаланилмай қолган область, район, шаҳар ва шаҳарлардаги район бюджетларининг маблағлари (Қорақалпоғистон АССР Давлат бюджетига кирувчи маҳаллий бюджетлар бундан мустасно) Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан белгиланган тартибда сарфланади.

90-модда. Районга бўйсунувчи шаҳарлар бюджетлари ҳамда посёлка, қишлоқ ва овул бюджетлари бевосита халқ депутатлари ушбу Советларининг ижроия комитетлари томонидан ижро этилади.

91-модда. Маҳаллий бюджетларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботлар халқ депутатлари тегишли Советларининг ижроия комитетлари томонидан халқ депутатлари Советлари тасдиғи учун киритилади.

Халқ депутатлари Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари бюджетларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни кўриб чиқиб, улар юзасидан ўз хулосаларини тайёрлайдилар ва уларни халқ депутатлари Советларига тақдим этадилар.

Халқ депутатлари Советлари маҳаллий бюджетларнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни ижроия комитетлар докладлари бўйича ва халқ депутатлари Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари хулосалари ҳамда қўшимча докладлари бўйича тасдиқлайдилар.

92-модда. Ушбу Қонунга мувофиқ, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Давлат бюджетини тузиш ва ижро этиш қоидаларини тасдиқлайди.

ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТИГА МУКОФОТ

Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти кўпгина шонли ишлар қилган. Олтмиш йил муқаддам тузилган бу жамият Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида эпидемияга қарши ва санитария-соғломлаштириш тадбирларида актив қатнашди, Улуғ Ватан уруши вақтида республикага кўчириб келтирилган аҳолига ёрдам берди, фронт ва мамлакат ичкариси учун медицина ҳамширалари, санитария дружиначиларини тайёрлади. Шу кунларда унинг саккиз миллион кишилик активи меҳнат шароитини яхшилаш, одамларнинг соғлом турмуши учун актив курашиб интернационал вазифаларни ҳал қилишда иштирок этмоқда.

Соғлиқни сақлаш органларига ёрдам бериш соҳасидаги самарали иши, донорликни ривожлантиришда ва аҳолини санитария-гигиена жиҳатидан тарбиялашдаги актив иштироки учун Ўзбекистон Қизил Ярим ой жамияти Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

16 декабрь куни жамият Марказий Комитетининг тантанали пленумида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова шу мукофотни топширди.

(ЎзТАГ).

ЗАМОН БИЛАН ҲАМНАФАС

Ҳамза номидаги Давлат академик драма театри «Курорт» спектакли премьерасини кўрсатди. Пьеса муаллифи-драматург Ў. Умарбеков билан бирга ижодий коллектив ҳозирги ишлаб чиқариш раҳбари қандай бўлиши керак, энг нозик пайтда ҳам бирдан-бир тўғри қарор қабул қила оладиган кишининг ўзига хос хусусиятлари қандай бўлади, деган масалага мурожаат этган. Асар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми кўрсатиб ўтган салбий ҳодисаларга қарши курашни акс эттиради.

Режиссёр Р. Ҳамидов саҳналаштирган спектаклда СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Н. Раҳимов, Ўзбекистон ССР халқ артистлари М. Орипов, И. Болтаева, З. Садриева, Р. Иброҳимова асосий ролларни ўйнаганлар.

Театр ўзининг янги постановкасини КПСС XXVII съездига ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездига бағишлади. (ЎзТАГ).

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ, ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда шудгорланган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ҚҚАССР	0,8	140,0
НАМАНГАН	—	130,3
ФАРҒОНА	0,1	119,7
ХОРАЗМ	1,3	110,1
БУХОРО	—	107,8
НАВОИЙ	—	100,0
Тошкент	0,5	99,7
Андижон	—	99,5
Жиззах	0,8	96,4
Сирдарё	0,1	94,9
Самарқанд	0,8	91,9
Қашқадарё	1,2	91,0
Сурхондарё	3,0	71,3
Республика бўйича:	0,7	100,4

ИЧКИЛИКБОЗЛИК, ЧАЙҚОВЧИЛИК ЙЎЛИГА МУСТАҲКАМ ТЎСИҚ ҚЎЯЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни тугатиш тадбирлари тўғрисида»ги қарори муносабати билан хушёр турмуш тарзи учун, чайқовчиликка, савдо-сотиқ ва маиший хизмат соҳасида Қонунни бузишга, давлат транспортидан ғаразли мақсадларда фойдаланишга қарши курашни кучайтириш масалалари идоралараро мувофиқлаштирувчи кенгашда муҳокама қилинди. 16 декабрь куни Ўзбекистон ССР прокуратурасида бўлиб ўтган ана шу кенгашда ҳуқуқни ҳимоя этувчи ва контрол қилувчи органларнинг республика бир қанча министрликлари ва идораларнинг раҳбарлари қатнашдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг йўл-йўриқлари, жамият манфаатларига зид ҳодисаларнинг пайини қирқиш ва олдини олиш соҳасидаги ташкилий ҳамда амалий тадбирлар комплексининг амалга оширилиши интизом ва тартибни мустаҳкамлашга, топширилган иш учун одамларнинг масъулиятини оширишга ижобий таъсир қилмоқда. Ичкиликбозлик билан боғлиқ жиноятлар, маст ҳолда транспорт ҳайдовчиларнинг айби билан содир бўладиган йўл ҳодисалари камайди. Чайқовчиликка қарши кураш соҳасидаги иш ҳам кучайди. Тартиб ўрнатишда халқ депутатлари Советлари ижроия комитетлари, доимий комиссияларининг аъзолари, халқ назоратчилари, касаба союз ва комсомол активлари қатнашмоқдалар.

Шу билан бирга кенгашда ичкиликбозликка ва алкоголизмга, чайқовчиликка, қонунни бузиш ҳолларига қарши курашда жиддий камчиликлар борлигини, баъзи министрликлар ва идоралар, маҳаллий Советларнинг ижрокомлари жойлардаги ўз муассасалари ва ташкилотларининг фаолиятини суст контрол қилаётганликларини кўрсатувчи мисоллар келтирилди. Масалан, Гулистондаги 61-магазинда ўн олти яшчик уйда тайёрланган арақ топиб олинди. Терговда маълум бўлишича, шу магазин сотувчиси Б. Орипов 20-магазиннинг сотувчиси У. Ашуров билан бирга 500 литр ўғирланган спиртни сотиб олиб, арақ тайёрлаганлар ва ўзлари ишлаб турган савдо корхоналарида сотганлар.

Тошкент — Москва темир йўл маршрутида ишлаган проводниклардан А. Қурбонов, С. Ҳасанов ва М. Мирмаҳмудов жиноий жавобгарликка тортилдилар. Бу «савдогарлар» Москвадан кўп миқдордаги тақчил аёллар рўмолини сотиб олиб келиб, уларни ортиқча нархда республикамизда пуллаганлар.

Колхоз бозорларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан чайқовчилик қилиш фактлари кўрсатиб ўтилди, бундай ҳоллар гражданларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлмоқда.

Ичкиликбозликка, социалистик қонунчиликни бузиш ҳолларига қарши курашда меҳнат коллективларининг ролини, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва контрол органларининг масъулиятини ошириш, жамиятимизга зид бўлган бундай ҳолларга нисбатан муросасизлик вазиятини вужудга келтиришга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар юзасидан тавсиялар ишлаб чиқилди.

(ЎзТАГ).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

Р. — 09638. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. А. 288. ИНДЕКС 64583.